

Vlaams
Parlement

vergadering **26**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 14 maart 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	6
VERONTSCHULDIGINGEN	6
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	6
ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over asbest op scholen	
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanpak van de asbestproblematiek in de scholen	6
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het verleiden van de Vlaming om een digitale meter te plaatsen	12
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de te trage digitalisering van de gemeenten	15
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over mogelijke maatregelen om aanrijdingen met wilde dieren op Vlaamse wegen te vermijden, naar aanleiding van de recente aanrijding van een wolf	17
ACTUELE VRAAG van Lode Ceysens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over maatregelen om het aantal jonge verkeersslachtoffers terug te dringen	
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verkeersveiligheid van jongeren	20
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de aanpak van de files in Nederland en Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de alsmaar toenemende files in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de 1,5 miljard euro investeringen om de files aan te pakken	25
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de eerste resultaten van de gelanceerde City Pass	31
ACTUELE VRAAG van Ann Brusseeel aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de gevaren van voyeurisme bij sportclubs	34

ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de nieuwe beelden van GAIA uit verschillende pluimveebedrijven	
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de nieuwe undercoverbeelden uit Vlaamse kippenkwekerijen	
ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de impact van onze industriële vleesproductie op het dierenwelzijn en de volksgezondheid	37
ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het eventueel inzetten van IS-strijders als acteur door Nederlands Toneel Gent	
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het eventueel inzetten van IS-strijders als acteur door NTGent	
ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het eventueel inzetten van IS-strijders als acteur door NTGent bij een voorstelling over het Lam Gods-retabel	44
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	49
ONTWERP VAN DECREET betreffende onderwijsinspectie 2.0 – 1456 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	49
Artikelsgewijze bespreking	53
ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van artikel 3 en artikel 19 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren – 1482 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	53
Artikelsgewijze bespreking	56
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten – 1484 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	56
Artikelsgewijze bespreking	56
VOORSTEL VAN DECREET van Freya Saeys, Lies Jans, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Cindy Franssen en Danielle Godderis-T'Jonck houdende de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van artikel 8 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters, wat betreft de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders) – 1442 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	57
Artikelsgewijze bespreking	59

VOORSTEL VAN DECREET van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Andries Gryffroy, Dirk de Kort en Marc Hendrickx houdende wijziging van artikel 97 van de Vlaamse Wooncode, wat het stimuleren van hernieuwbare energie betreft – 1458 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	59
Artikelsgewijze bespreking	61
VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Paul Van Miert, Dirk de Kort en Lies Jans houdende wijziging van het decreet van 8 juli 2016 houdende invoering van een regelluw kader in functie van de proefprojecten basisbereikbaarheid – 1493 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	61
Artikelsgewijze bespreking	62
VERSLAG VAN DE VERZOEKSCRIFTEN over een onderzoek naar machtsmisbruik in en de werking van centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), Jongerenwelzijn en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) – 1507 (2017-2018) – Nr. 1	
Verslag	62
ONTWERP VAN DECREET betreffende onderwijsinspectie 2.0 – 1456 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	62
ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van artikel 3 en artikel 19 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren – 1482 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	63
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten – 1484 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	64
VOORSTEL VAN DECREET van Freya Saeys, Lies Jans, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Cindy Franssen en Danielle Godderis-T'Jonck houdende de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van artikel 8 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters, wat betreft de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders) – 1442 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	64
VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Paul Van Miert, Dirk de Kort en Lies Jans houdende wijziging van het decreet van 8 juli 2016 houdende invoering van een regelluw kader in functie van de proefprojecten basisbereikbaarheid – 1493 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	65

VOORSTEL VAN DECREET van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Andries Gryffroy, Dirk de Kort en Marc Hendrickx houdende wijziging van artikel 97 van de Vlaamse Wooncode, wat het stimuleren van hernieuwbare energie betreft – 1458 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4 Hoofdelijke stemming	65
MOTIE van Stefaan Sintobin tot besluit van de op 28 februari 2018 door Stefaan Sintobin in commissie gehouden interpellatie over de reactie van de Vlaamse Regering op de resultaten van de nieuwe studie betreffende de kostprijs van de keuzes in de visienota over het interfederale Energiepact – 1503 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	65
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	66
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	66
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	66
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	68
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	68

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Robrecht Bothuyne, Rik Daems, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Martine Fournier, Freya Van den Bossche: ambtsverplichtingen;

Grete Remen: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Daniëlle Godderis-T'Jonck, Yamila Idrissi, Nadia Sminate, Karim Van Overmeire: gezondheidsredenen.

Minister-president Geert Bourgeois is eveneens verontschuldigd.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/21)

ACTUELE VRAAG van Johan Danen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over asbest op scholen

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de aanpak van de asbestproblematiek in de scholen

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Iedereen in dit halfroond zal het erover eens zijn dat de school een veilige omgeving moet zijn voor onze kinderen, maar ook voor onze leerkrachten en iedereen die in die school komt of werkt. Dat is helaas niet altijd het geval. Vanochtend was er nog de persconferentie van Greenpeace en de Gezinsbond waarin ze aangaven dat de luchtkwaliteit in de scholen niet altijd oké was. Daar zal ik nu niet verder op ingaan.

Een aantal weken geleden werd de asbestinventarisatiestudie opgeleverd. Daarin stonden toch wat zaken die mij verontrusten. Daaruit bleek onder andere dat er in 23 procent van de onderzochte scholen een dringend aan te pakken asbestprobleem was. Dat is niet mijn interpretatie, maar die van de OVAM, en dat is ook aan die scholen meegedeeld, met de vraag om daar iets aan te doen. Gelukkig zijn heel wat scholen ingegaan op het aanbod van de OVAM.

Minister, u voorzag in het geld en de OVAM voorzag in de raamcontracten: er was ontzorging, er was begeleiding. Dat is een goede zaak.

Wat minder goed is, is dat een aantal van die scholen nalaten iets aan het probleem te doen. Ik vraag me af hoe dat komt, en dat is zorgwekkend. Als de OVAM na onderzoek een asbestprobleem vaststelt en als de school vervolgens zegt dat ze niets kunnen doen of niets willen doen, dan lopen honderden of

duizenden mensen, die in die school rondlopen, potentieel gevaar. Dat moeten we vermijden.

Minister, ik heb u daarover vorige donderdag al vragen gesteld. U hebt gisteren in de media gereageerd. U zei dat als scholen blijven nalaten iets aan het probleem te doen, u ze zou overtuigen om wel iets te doen, meer nog, u zou ze daartoe dwingen. Hoe gaat u dat doen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): De heer Danen heeft de problematiek al uitgebreid geschetst. Asbest is een ernstig gevaar voor de volksgezondheid, ook omdat het een doder is op lange termijn. Als we een degelijk gezondheidsbeleid willen voeren, ook in onze scholen, moeten die scholen veilige plaatsen zijn. Dan moet de schoolinfrastructuur zo snel mogelijk asbestvrij zijn. Ik wil niet vervallen in paniekzaaij. Het allerbelangrijkste is dat we een inventaris maken van heel ons schoolpatrimonium, die inzicht verschaft over waar er asbest zit en welk asbest dringend dient te worden opgeruimd, omdat het op korte en middellange termijn een gevaar voor de volksgezondheid is.

We hebben er belang bij dat we op basis van de bestaande studie van de OVAM, met een steekproef van driehonderd scholen, die studie ook uitbreiden, en dat we inderdaad van de onderwijsverstrekkers vragen inzicht te verschaffen in het asbestinventarisatieplan dat ze zouden moeten hebben. Dat is een eerste belangrijke voorwaarde: elke school zou een plan moeten hebben en zou de inventarisatie transparant moeten kunnen weergeven.

De volgende vraag is dus: hoe maken we de scholen veiliger en hoe zorgen we ervoor dat we effectief elke inrichtende macht daarvoor voldoende subsidiëren zodat ze tot actie kunnen overgaan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, we hebben vorige week donderdag in de commissie Onderwijs een uitgebreid debat gehad over asbest op scholen. U was erbij, mijnheer Danen, of mevrouw Gennez daar aanwezig was, weet ik niet. Aanvullend bij de berichtgeving in de kranten een paar opmerkingen.

Voor mij is het cruciaal dat elke school in Vlaanderen een asbestinventaris opmaakt. Dat is verplicht door federale wetgeving, meer nog, dat wordt ook gecontroleerd door onze eigen Vlaamse onderwijsinspectie. Als de inspectie een doorlichting doet van een school gaat ze na of er effectief een asbestinventaris is. Ik heb de inspecteurs op bezoek gehad en gevraagd hoe ze dat in de voorbije jaren gecontroleerd hebben. Ze hebben een aantal scholen in de voorbije jaren effectief ofwel een negatieve evaluatie ofwel een evaluatie onder voorwaarden gegeven, mede omdat er een inventaris ontbrak. De scholen worden echt wel verplicht om die inventaris op te maken.

Volgens de inspectie heeft negen op de tien scholen zeker zo'n inventaris. De OVAM dacht dat er 30 procent van de scholen geen inventaris had. Die cijfers worden nu op elkaar gelegd. In elk geval zijn de cijfers beter dan die van de OVAM. Ik heb met de inspectie klare afspraken gemaakt: elke school in Vlaanderen moet een asbestinventaris hebben, want daar begint het. Zonder inventaris kan men geen maatregelen nemen, en kan men met de OVAM geen afspraken maken om te bekijken op welke manier men het probleem uit de wereld kan helpen.

Dit, collega's, is iets wat wij met de Vlaamse Regering willen: we willen Vlaanderen volledig asbestvrij krijgen tegen 2040. We hebben met de OVAM de

afpraak gemaakt dat onderwijs de prioritaire groep is die aan bod komt om na te gaan of er een inventaris bestaat en welke maatregelen er moeten worden genomen. We ondernemen actie om ervoor te zorgen dat die negen op tien, tien op tien wordt. Dat zal binnenkort effectief het geval zijn.

Wat de acties betreft, uit onderzoek van de 300 scholen blijkt dat er in iets meer dan 60 scholen een acuut probleem bestaat. Ik zie dat ongeveer 38 van de scholen waar acute actie nodig is, nu al actie aan het ondernemen zijn. Ik heb budgetten klaar dankzij minister Schauvliege, dat is 7,5 miljoen euro. Er is ondertussen al voor bijna 2 miljoen euro aan werken ingepland door de acties die scholen ondernemen.

Van de scholen die nog geen acties aangemeld hebben, zijn er een aantal die zeggen dat hun gebouwen niet meer in gebruik zijn, of dat ze in eigen beheer werken hebben uitgevoerd. Ik verwacht daar de komende maanden meer duidelijkheid. Een aantal scholen hebben laten weten dat ze effectief nog niets gedaan hadden, en het laten liggen hadden. Maar ook zij zijn ondertussen al gecontacteerd om dringend het nodige te doen.

Asbest is een probleem dat bijzonder veel schade kan aanrichten als het op een verkeerde manier wordt ontmanteld en weggenomen. Als op een school asbest aanwezig is op plaatsen waar niemand komt of als die gebonden is, dan hoeft het geen probleem te zijn. Wie verbouwingen doet natuurlijk, moet ervoor zorgen dat het asbest op een professionele manier wordt ontmanteld. We volgen dat bijzonder nauw op.

Vrijdag zit de OVAM samen met alle onderwijsverstrekkers, mijn administratie en de inspectie om de handen in elkaar te slaan en te zorgen dat elke school actie onderneemt. We hebben wel degelijk een stok achter de deur, dit maakt immers deel uit van het inspectieverslag. Dit kan leiden tot een negatieve evaluatie, en als een school echt koppig zou zijn, zou dat zware budgettaire sancties kunnen meebrengen. Veel belangrijker dan dat is het feit dat iedereen het belang beseft van een goede inventaris. Dat is de voorwaarde om op een professionele wijze tot ontmanteling te kunnen overgaan.

Johan Danen (Groen): Minister, ik denk dat de heisa of het lawaai dat we daarrond gemaakt hebben de laatste weken, heeft bijgedragen tot een verhoogde aandacht daarvoor, en daar ben ik natuurlijk wel blij om. Een aantal scholen gaf aan dat ze nog niks gedaan hadden. U zegt dat ze toch in gang geschoten zijn. We gaan dat van nabij blijven opvolgen.

Er zijn natuurlijk meer dan 300 scholen in Vlaanderen, het zijn er 3600. Als daarvan 20 procent hetzelfde probleem heeft, zijn er nog heel wat meer middelen nodig en moet er nog heel wat werk worden verzet.

Minister, u zegt dat scholen een inventaris moeten hebben, een aantal scholen hebben die, en dat is goed, maar er is wat discussie over de cijfers. De OVAM heeft bovendien vastgesteld dat een groot deel van die inventarissen onvolledig of onjuist is, en dat geeft een vals gevoel van veiligheid. Als een school denkt dat haar plafond, stukwerk, vloeren, borden, of wat dan ook, in orde zijn volgens de inventaris, maar in de feiten zijn ze dat niet, en ze beginnen eraan te werken, dan is er een probleem.

Minister, hoe gaat u ervoor zorgen dat de scholen tot een goede inventaris komen? Meer dan die 300, alle 3600! (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Caroline Gennez (sp.a): Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat de inventarisatie het startpunt is. Dat is het minimum minimorum. Het tegendeel zou verbazen, want het is al sinds 1995 wettelijk verplicht. Het is toch een beetje

beangstigend dat anno 2018 nog ongeveer 30 procent van de scholen in het gesubsidieerd onderwijs en ongeveer 10 procent van de scholen in het gemeenschapsonderwijs die inventaris niet hebben. Ik doe dan ook een absolute oproep om dit naar 100 procent te brengen. Dat is het minimum minimum.

Een tweede element dat belangrijk is om ouders en kinderen gerust te stellen, is transparantie. Op het lokale bestuursniveau zouden de burgemeesters en de schepenen best weet hebben van mogelijke problemen in het schoolpatrimonium, zodat ze, indien nodig, ook acties kunnen nemen in het licht van de volksgezondheid en de algemene veiligheid.

Ik pleit voor een inventarisatie, voor transparantie en natuurlijk vooral ook voor een stappen- en begeleidingsplan voor de onderwijsverstrekkers, zodat ze, indien nodig, tot de noodzakelijke werken kunnen overgaan.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, gezien het belang we hieraan hechten, vind ik het goed dat dit punt hier nogmaals wordt behandeld, zoals vorige week in de commissie is gebeurd. Dat scholen geen inventaris hebben, is inderdaad een probleem. Ik denk dat we hen moeten aanmoedigen om een inventaris te hebben, want daar start het mee. Ze kunnen er dan niets aan doen, maar er zijn wel subsidies. Er is begeleiding. De OVAM en het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) engageren zich ertoe om dit te doen. Het is voor mij wat onbegrijpelijk dat ze niet de hand aan de ploeg slaan. Wat we vandaag doen, is heel goed, want het komt nu onder de aandacht.

Minister, ik heb nog een concrete vraag. Indien scholen bij AGION een verbouwingsdossier indienen, hetzij in de kleine, verkorte procedure, hetzij voor nieuwbouw, DBFM of capaciteitsuitbreiding, hetzij om de inspectie een eenvoudige vraag over een nieuwe vestigingsplaats te stellen, in welke mate is het hebben van een inventaris dan een voorwaarde om überhaupt een beroep op subsidies te kunnen doen?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, aangezien ik vorige week naar aanleiding van dezelfde vraagstelling het woord heb genomen, doe ik dat uiteraard graag opnieuw. Asbest is hoe dan ook een ernstig probleem, zeker in schoolinfrastructuur. Daarover is iedereen het eens. De ontmanteling moet met de nodige zorg gebeuren. Ik vind het goed dat er eindelijk een Vlaamse Regering en een minister zijn die aandacht voor deze problematiek hebben, want die asbest is natuurlijk al jaren in de schoolgebouwen aanwezig.

Wat ik niet wil doen, is schoolbesturen culpabiliseren. Sommige schoolbesturen hebben de nodige kennis van zaken en andere schoolbesturen hebben minder kennis van zaken. Gezien de ernstig van de problematiek, is het voor mij essentieel dat ze op een degelijke wijze door de OVAM worden begeleid en ondersteund.

Minister, vorige week heb ik u gevraagd of het niet zinvol zou zijn de OVAM eventueel een grotere rol te laten spelen in de begeleiding en het helpen van schoolbesturen. U hebt toen geantwoord dat u binnenkort een overlegvergadering met de OVAM en de schoolkoepels zou houden. Als ik het goed heb begrepen, vindt die vergadering komende vrijdag plaats. Ik ben bijzonder geïnteresseerd in de resultaten van dat overleg, zodat we hier kennis van kunnen nemen en, indien het moet, met kennis van zaken hierover opnieuw een gesprek met u kunnen voeren.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u hebt duidelijk gesteld dat de inspectie dit bij doorlichtingen bekijkt. Dat is een belangrijk signaal.

De geluiden die we hebben gehoord, waren voornamelijk afkomstig van ongeruste ouders. Een doorlichting is een publiek document dat iedereen kan lezen. Wie deze week ongerust was, kon op www.schooldoorlichting.be nakijken of zijn school al dan niet werd getroffen. De vraag is een beetje waar de 69 scholen waarvan sprake in deze actuele vragen zijn gelegen. Eigenlijk is er veel ongerustheid bij de ouders die er niet moet zijn. Indien u nu duidelijk verklaart dat de inspectie hiermee rekening houdt bij elke doorlichting, heeft de Vlaamse overheid haar werk gedaan.

Mijnheer De Meyer, indien een schoolbestuur weet dat er een probleem is, vind ik dat die school, met alle ondersteuning die er is, effectief aan de slag moet gaan. Asbest is misschien niet de meest zichtbare doder, maar het is wel een van de efficiëntste doders.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik probeer nog een paar zaken te herhalen, want blijkbaar heeft niet iedereen alles begrepen wat ik heb gezegd.

Mevrouw Gennez, wat de asbestinventaris betreft, heb ik in mijn antwoord geprobeerd duidelijk te maken dat 30 procent volgens de OVAM geen inventaris heeft, maar dat de inspectie, die alle scholen wil doorlichten, dit cijfer tegensprekt.

Mijnheer De Ro, u zegt dat die doorlichtingsverslagen publiek zijn. Er worden effectief adviezen of oordelen gegeven die zeggen dat het niet in orde is, dat de inventaris niet conform is gezien de twee voorwaarden die er zijn. Maar er moet een inventaris zijn. Een leerkracht of iemand anders kan echter niet zomaar een lijstje maken. Dat moet ondertekend zijn door iemand die daartoe gemachtigd is. Je mag er dus van uitgaan dat de persoon die zijn handtekening onder die inventaris plaatst, dat correct doet.

De OVAM heeft gezien dat sommige inventarissen niet alle ruimten in de school bevatten. De oefening van de OVAM met driehonderd scholen, die vrijwillig meewerkten, is veel grondiger. Ze zijn ook gaan kijken in stookruimtes, waar geen kind komt. Ze hebben dus de initiële inventaris die scholen maakten uitgebreid. Ik vind dat interessant omdat bij afbraakwerken of grote renovaties in een school ook de moeilijk bereikbare plaatsen mee onder de loep worden genomen. Daardoor wijken die cijfers een beetje af van die van onze inspectie.

Ik heb mij daarnet ertoe geëngageerd dat alle scholen in Vlaanderen die asbestinventaris moeten hebben. Onze inspectie bekijkt nu hoeveel van de scholen die zij de voorbije jaren heeft doorgelicht gecontroleerd zijn en welke er nog geen asbestcontrole hebben ondergaan. Wij kunnen er dan voor zorgen dat dit, als het nodig is, wat sneller gebeurt. Heel veel scholen hebben al een controle gehad.

Mijnheer De Ro, ik begrijp dat u zegt dat alles transparant moet zijn. Mijnheer Danen, ik verwijs nu naar Greenpeace dat deze voormiddag een persconferentie heeft gegeven. Niet voor ons, maar wij zijn uitgenodigd om te gaan luisteren om 14u30, een paar uur nadat alles al in de media is verschenen. Ik ga zeker luisteren. Ik heb begrepen dat ook daar een clausele werd afgesproken waardoor scholen die hebben deelgenomen anoniem blijven. Dat is ook zo bij de OVAM. Scholen hebben zich vrijwillig aangemeld, en de uitdrukkelijke voorwaarde was dat hun anonimiteit gewaarborgd blijft. Men wilde een steekproef nemen om te zien hoe het gesteld is en of er actie moet worden ondernomen bij de andere scholen. Ik heb daar geen vat op. Ik kan onmogelijk inbreken op die overeenkomst en aan Vlaanderen zeggen om welke scholen het gaat.

Het belangrijkste voor mij is dat scholen actie gaan ondernemen en dat zij, indien dat nodig is, de nodige preventieve maatregelen nemen. Wij kunnen wel verzekeren dat de driehonderd scholen die hebben deelgenomen dat vrijwillig hebben gedaan. Van hen verwacht ik dan ook dat ze de eersten zullen zijn om ervoor te zorgen dat de nodige preventieve maatregelen worden genomen.

Collega's, het gaat over driehonderd scholen. Voor mij is het belangrijk dat alle scholen in Vlaanderen zich bewust zijn van wat er aan de hand is. Mijnheer Danen, daarom was ik blij dat deze vraag op de agenda stond, ook al hadden we dat vorige donderdag al uitgebreid in de commissie besproken. De aandacht ervoor kan de sense of urgency vergroten. Dat is de reden, mijnheer De Meyer, waarom ik vrijdag iedereen bij mij heb geroepen. Ik wilde ook de koepels en alle onderwijsverstrekkers overtuigen van het feit dat ze in de begeleiding die ze aan de scholen geven duidelijk moeten maken hoe belangrijk die asbestinventaris is. Asbest is niet zichtbaar. Je voelt het ook niet wanneer je het inademt, maar het is wel zeer dodelijk en de gevolgen zijn pas heel veel jaren later merkbaar. We moeten dat probleem in de hand houden.

Collega's, ik engageer mij zeker om ook in financiële middelen te voorzien. Minister Schauvliege doet dat ook want, mijnheer Danen en mevrouw Gennez, de verplichting bestaat al sinds 1995 en we hebben dan ook met deze Vlaamse Regering gezegd dat we met de OVAM gaan samenwerken en dat we de scholen prioritair op de lijst zetten. We maken er werk van om dit probleem niet onder de mat of in het stooklokaal te houden, maar om het publiek te maken en om ervoor te zorgen dat er actie wordt ondernomen. Heel veel scholen hebben dat trouwens al gedaan. In elke stad in Vlaanderen wordt op dit ogenblik een nieuwe school gebouwd. Al die scholen zijn state of the art en daarmee zijn natuurlijk ook de oude problemen uit de wereld geholpen.

Collega's, er zullen ongetwijfeld nog extra budgetten nodig zijn in de komende jaren. We zullen daarin ook voorzien. Maar weet dat scholen én begeleiding krijgen én subsidie krijgen voor wat ze doen. De middelen die we via de OVAM vrijmaken zijn ook van belang. Het enige wat ze wel moeten doen is ervoor zorgen dat die inventaris op een goede wijze gemaakt wordt. Onze inspectie zal ook het nodige doen om daar scherpe controles te blijven uitvoeren.

Mijnheer Daniëls, het is evident dat scholen gebruik kunnen maken van de verkorte procedure om extra werken te doen. Maar als je natuurlijk werken wilt doen om onder andere asbest te verwijderen, is het evident dat je die inventaris moet hebben en doorgegeven hebben. Dat is een verplichting. Maar de verplichting bestaat sowieso al heel lang en voor mij is het nu echt wel cruciaal om te weten dat elke school die inventaris op een fatsoenlijke wijze heeft gemaakt en in zijn bezit heeft. We maken er werk van, met de OVAM en met onze scholen. *(Applaus bij CD&V)*

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u. Ik merk dat er heel veel goede wil is om het probleem aan te pakken en daar ben ik blij om. Het blijft natuurlijk zo dat, zoals de OVAM aangaf, bijna elke inventaris fouten bevat. Eigenlijk moet er bijna in elke school een nieuwe inventaris worden gemaakt om na te gaan waar er fouten zijn, waar het kan worden verbeterd zodat we tot een juiste inventaris komen. Het ergste wat er kan gebeuren, is dat mensen denken dat het oké is, dat er werken beginnen en dat daarop de school moet worden ontruimd, zoals het helaas in Vlaanderen af en toe nog is gebeurd de laatste weken en maanden.

Daarom doe ik een oproep om in geld te voorzien om verder te ontzorgen en er met zijn allen de schouders onder te zetten om samen het probleem aan te pakken en op te lossen. *(Applaus bij Groen)*

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik heb begrip voor de anonimiteit van de scholen in de steekproef. Het ging om 300 scholen, maar er zijn meer dan 5000

vestigingsplaatsen. Als we het menen met die inventaris, dan moeten we inderdaad een inventaris maken die volledig is, die correct is en die ook transparant is voor het publiek en de inspectie. Dan kunnen we in een volgende fase effectief concreet monitoren welke middelen waar nodig zijn om de problemen op te lossen, ook in termen van prioritering: waar kinderen aanwezig zijn en waar kinderen in aanraking komen met installaties uiteraard eerst, en in laatste instantie waar dat niet het geval is.

De netten geven aan dat de 7,5 miljoen euro die er vandaag is, een eerste stap is, maar dat het uiteraard onvoldoende zal zijn om het probleem in zijn totaliteit aan te pakken. Een aanmoediging dus om effectief een investeringspad uit te zetten zodat asbest in ons schoolpatrimonium definitief tot het verleden behoort. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het verleiden van de Vlaming om een digitale meter te plaatsen

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega's, eind vorig jaar heb ik jullie ook proberen te verleiden met deze twee zaken. Er is een toekomst voor een digitale meter die slim wordt gemaakt met een aantal apps. Waarom hebben we een digitale meter nodig? De huidige elektriciteitsmeters, de ferrarimeter, zal binnenkort niet meer worden gemaakt en moet dus geleidelijk aan worden uitgefaseerd. Uiteraard moet de digitale meter voldoen aan een aantal criteria, als we het hebben over stralingsnormen, als we het hebben over prijs, als we het hebben over privacy, als we het hebben over het open protocol, collega Tobback.

Men kan er een aantal voordelen aan koppelen. Men kan de digitale meters slim maken via de app – inderdaad, collega Tobback – waardoor men de burger ook beter kan betrekken in het volledige verhaal van energietransitie. Men kan de burger ook beter betrekken bij zijn eigen verbruiksprofiel. Met andere woorden, wij zijn ervan overtuigd dat de digitale meter echt nodig is voor het energietransitiesysteem van de toekomst.

Er zal altijd weerstand zijn tegen digitale meters of tegen een andere toepassing. Ik heb ook gelezen over mensen die lijden aan elektrohypersensitiviteit. Ik kan daar begrip voor opbrengen, maar men kan geen systeem uitrollen dat op twee paarden wedt. Men kan niet twee systemen naast elkaar houden, anders zijn beide systemen zeer onrendabel.

Vanmorgen hebben we ook nog gezien wat de mogelijkheden kunnen zijn, zelfs voor mensen met een digitale meter in de toekomst. Verschillende experts hebben verklaard dat het terug injecteren van elektriciteit in het net hogere waardes – lees meer euro's – kan opleveren dan vandaag.

Als ik dan over die weerstand hoor, dan is mijn vraag aan u, minister: hoe zult u omgaan met de gezinnen die een digitale meter willen weigeren of hoe zult u hen verleiden zodat ze niet willen weigeren?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Nooit gedacht dat ik in het parlement nog een cursus over verleiden zou moeten geven, mijnheer Gryffroy. Meestal doe ik dat niet en motiveer en stimuleer ik de mensen, maar ik kan u alleen maar gelijk geven.

De digitale meter is in aantocht omdat de oude meter helemaal niet meer zal worden geproduceerd. Alles digitaliseert in de samenleving. Ook onze meter die energie meet, zal digitaal worden met heel wat voordelen. De kosten-baten-analyse die is gemaakt, heeft overduidelijk bewezen dat er een maatschappelijke meerwaarde zal zijn als de digitale meter er is.

We zijn trouwens een van de laatste landen van Europa die nog moeten starten met de uitrol van de digitale meter. We zijn in het gezelschap van landen als Litouwen en Portugal – wij staan in dit geval inderdaad niet aan de top van Europa.

Dat heeft echter ook zijn voordelen. Het heeft het voordeel dat we kunnen leren uit het buitenland waar we hebben kunnen zien dat een aantal zaken niet zo goed waren. Het is duidelijk dat wij kiezen voor een digitale meter waar de slimme functionaliteiten door de mensen achteraf kunnen worden aangekocht bij de private sector. Dat betekent dat de digitale meter het basismodel zal zijn. Alle uitleg daarover vindt u op www.digitalemeter.be waar heel goed uitgelegd wordt waarom.

Wat betreft de straling: ik heb daar ook van gehoord. Ik heb uiteraard begrip voor mensen die daar problemen mee zouden hebben, maar de meters beantwoorden aan alle internationale normen en regels. Het is duidelijk dat de bedrading van die meters wat duurder zal zijn. Als we uitzonderingen moeten maken, dan zal dat de uitzondering zijn en wil ik absoluut niet dat het systeem nu ineens duur of complex zou worden omdat er een aantal uitzonderingen zijn waarbij mensen om gezondheidsredenen geen digitale meter kunnen plaatsen. We gaan dat bekijken met de distributienetbeheerders.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. U hebt al een stukje verleid, zeker voor die mensen die de klacht hadden omtrent de elektrohypersensitiviteit. Dat moet ook een van de doelstellingen zijn.

We hebben het inderdaad gehad over de prijs. Collega Beenders, u zult het straks zeker hebben over de prijs en zeggen dat het te duur is. We zullen het waarschijnlijk ook hebben over de oplossingen die er niet zijn voor een aantal groepen. U hebt daarnet een oplossing aangekaart. Een bekabelde oplossing kan inderdaad in bepaalde gevallen. U zou ook de communicatiemodule kunnen uitschakelen voor bepaalde mensen. Maar bent u het er dan mee eens dat we er alles moeten voor doen om gelijk welke oproep van lichte kritiek of reacties tegen de slimme meter, via communicatie of via verleiding proberen tegen te gaan? Twee systemen naast elkaar uitrollen, is volgens mij immers geen optie.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Collega Gryffroy, neen, ik ga het niet hebben over de extra kosten van 27 euro die gezinnen jaarlijks moeten betalen voor die slimme meter. Ik ga het hebben over de manier waarop u en uw collega's in de Vlaamse Regering die slimme meters gaan invoeren. Dat verontrust sp.a enorm.

U schrijft letterlijk in het decreet dat u de slimme meter gaat verplichten voor elke Vlaming. Weigert u als Vlaming die slimme meter, dan wordt u afgesloten van het stroomnet. U krijgt zelfs niet meer de mogelijkheid om naar het OCMW te gaan om recht te hebben op een minimale hoeveelheid stroom. Dat vindt sp.a in de invoering van de slimme meter veel te drastisch. U zou beter de Vlaming meer verleiden en overtuigen om die meter te aanvaarden. Maar de manier waarop u het wilt invoeren, via een verplichting, is zo drastisch dat het draagvlak alleen maar wordt ondermijnd. Wij vragen nu om het Nederlands model over te nemen en de Vlaming de vrije keuze te laten om al dan niet de digitale meter in zijn huis te installeren.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De digitale meter is al in verschillende landen uitgerold, in verschillende vormen en gedaanten. We kunnen daarvan leren. Er zijn voorbeelden van een soort opt-outprocedure of -module waarbij mensen ervoor kunnen kiezen om de meter niet te plaatsen of voor een bedrading als toepassing of oplossing, zodat mensen met kleine kinderen of met een zekere gevoeligheid, van een draadloze module kunnen worden afgesloten. Dat zijn interessante elementen om te onderzoeken. Ik ben er ook van overtuigd dat als mensen met dergelijke argumenten maar een rechtbank gaan, ze misschien wel eens gaan winnen en dan zijn we nog veel verder van huis.

Dus: eerst voorkomen en dan genezen, eerst goed voorbereiden en dan aanpakken. Creëer een draagvlak en dan zal de Vlaming allicht volgen in het dossier van de slimme meter.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik zou graag op liberale wijze willen tussenkomen. Ik pleit hier echt wel voor een grote mate van keuzevrijheid. U zegt dat de slimme meters zullen voldoen aan de internationale gezondheidswaarde. Dat klopt natuurlijk. Maar er is een grote groep mensen die zegt dat ze gevoeliger zijn dan de waarde van die internationale normen.

Die mensen hebben dus echt wel het recht om te zeggen dat ze die straling niet willen in hun huis. Ik hoop dat u die keuzevrijheid wilt respecteren.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Beenders, voor alle duidelijkheid, die extra kost van 27 euro waar u het over hebt, daarvan heeft de VREG zelf duidelijk gemaakt dat dit waarschijnlijk een overschatting is en absoluut nog geen zekerheid. Ik denk niet dat dit nu het argument is.

Als u vandaag een meter weigert, dan wordt u ook afgesloten. Ik maak er geen onderscheid in of het nu gaat om een ferrarimeter of om een digitale meter. Op een bepaald moment maken we de keuze voor een systeem, en dat systeem is niet optioneel. Als iemand die meter niet wilt, dan zal die persoon inderdaad geen elektriciteit hebben. Als mensen echter om gezondheidsredenen zeggen dat ze een andere oplossing nodig hebben, dan ben ik wel bereid om dat te bekijken. Maar in het algemeen is het weigeren van de digitale meter geen optie. We hebben die nodig om de omslag die u allemaal belangrijk vindt te maken van de klassieke energiesystemen naar de nieuwe energiesystemen. Zonder die digitale meter zal het nooit gaan en zal de flexibiliteit van ons systeem achteroplopen. Ik heb geen zin om achterop te lopen op het vlak van de energieomslag. Ik wil met de Stroomversnelling absoluut vooruit.

Mijnheer Beenders, ik heb ook niet graag dat u met Nederland vergelijkt. Nederland heeft een slimme meter met speciale functionaliteiten voor iedereen vanaf dag een. Daar heeft men de keuze om te zeggen dat men de slimme meter weigert, maar een gewone digitale meter wilt. Dat is het verschil. U doet nu alsof wij een ander systeem hebben dan Nederland. Neen. Om doelbewust de kostprijs onder controle te houden en, mijnheer Sanctorum, om de keuzevrijheid te respecteren, kiest de Vlaming wat hij bovenop de digitale meter aan slimme functionaliteiten plaatst. Daarvoor gaat de Vlaming naar de zelfstandige of naar de winkel of naar de leverancier die hij verkiest, want het is niet de overheid die het doet. Wij moeten zorgen dat we mee zijn in het verhaal.

Het decreet is duidelijk. Mijnheer Gryffroy, het is trouwens al tweemaal op de ministerraad besproken. We kiezen heel duidelijk voor een systeem dat hetzelfde

is voor iedereen. Als er uitzonderingen moeten worden gemaakt, dan wil ik absoluut dat die heel beperkt zijn en de kostprijs voor alle Vlamingen niet beïnvloeden. Een keuzevrijheid zoals u het voorstelt, mijnheer Sanctorum, zal leiden tot een hogere kostprijs. Dan zult u mij waarschijnlijk de volgende keer weer ondervragen over de te hoge kostprijs.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het ging over de straling.

Minister Bart Tommelein: Ik ben daar duidelijk in. We hebben de beslissing genomen om de digitale meter in te voeren. We zullen die invoeren. Dat is nodig voor iedereen, voor Vlaanderen, voor de Vlamingen en voor elke individuele mens. *(Applaus bij Open Vid)*

Andries Gryffroy (N-VA): Er worden een aantal discussies op elkaar gelegd. Het feit van een teller te hebben of niet, is inderdaad geen keuze. Als je geen teller hebt, heb je geen elektriciteit, heb je geen gas en heb je geen water. Dat is zo beslist – en maar goed ook, want daardoor kunnen we correct afrekenen.

Als we starten met de digitale meter als basis, dan kunnen we inderdaad nog discussiëren over welke functionaliteiten er bovenop nodig zijn. Ik zie dat het conservatisme van sp.a – u bent niet de partij van de vooruitgang, maar van de stilstand – de sociale maatregelen zelfs tegenhoudt. Stelt u zich voor dat u dankzij een digitale watermeter kunt vaststellen dat u een waterlek hebt via de veiligheidsklep van uw boiler waardoor je honderden euro's per jaar kunt besparen, dan hebt u nog geen interesse, want u bent liever conservatief dan voor de vooruitgang. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de te trage digitalisering van de gemeenten

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, de toekomst is digitaal. Dat hebben we daarnet nog kunnen vaststellen, met het kleine bakje dat collega Gryffroy tevoorschijn toverde. Ik sta er elke dag van versteld wat we er vandaag al mee kunnen, maar het zal in de toekomst nog straffer worden. Dat weten we, dat zien we, als we de evoluties in het bedrijfsleven zien. Maar dat zien we ook als we naar de overheid kijken, de Vlaamse overheid en de lokale besturen. De Vlaamse overheid doet heel wat inspanningen om die lokale besturen te ondersteunen in het digitaliseren van al hun producten, en dat is toch de toekomst. U doet dat zelf via het programma 'Radicaal digitaal'. En er zijn nog andere initiatieven, onder andere van minister Muyters, de 'City of Things', een projectoproep waar ik heel veel van verwacht.

Maandag was ik te gast op een congres over lokale en provinciale politiek van de Universiteit Gent, waar de administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) – laat ons zeggen: de peetvader van de lokale besturen in Vlaanderen – zei dat de digitalisering bij de lokale besturen te traag gaat en dat we dat moeten kunnen versnellen.

Minister, als u het signaal krijgt van uw topambtenaar, wat gaat u als minister doen om die digitalisering bij de lokale besturen te versnellen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Maertens, ik was ook aanwezig op dat congres. Er was blijkbaar ook een partijstrategie afgesproken over iets anders, maar dat laat ik nu buiten beschouwing.

Ik heb natuurlijk niet elk debat gevolgd. Ik ben op een gegeven moment ook vertrokken, dus ik heb mij moeten informeren bij mijn administrateur-generaal van ABB over wat er juist gezegd is. En wat bleek? Tijdens een debat met onder andere de directeur van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), Mieck Vos, heeft zij gezegd – terecht, in mijn ogen – dat er eigenlijk meer moet worden samengewerkt tussen de lokale besturen wat digitalisering betreft. Ik denk dat dat een zeer terechte opmerking is geweest.

U weet ook dat we het Agentschap Informatie Vlaanderen hebben opgericht. Het voornaamste doel van dat agentschap is: vanuit Vlaanderen centraal ontwikkelde bouwstenen aanleveren aan die lokale besturen. Ik heb niet veel tijd, dus ik kan u maar twee voorbeelden geven. Er is de MAXimale GegevensDeling tussen Administraties (MAGDA), een digitaal platform waar veel lokale besturen gebruik van maken. De lage-emissiezone in Antwerpen draait daar bijvoorbeeld op. Ook verschillende digitale loketten van verschillende gemeenten en steden, bijvoorbeeld als je een digitale geboorteakte wilt opvragen, draaien ook allemaal op MAGDA. Dat is iets wat wij centraal aanleveren vanuit Vlaanderen aan de lokale besturen.

Ook het burgerprofiel, dat op dit moment wordt ontwikkeld, is iets nieuws. Dat is niet het zoveelste digitale loket, maar het laat wel toe dat de burger slechts eenmaal moet aanloggen om de stand van zaken van een bepaald dossier te kunnen opvolgen. Natuurlijk moet dat burgerprofiel gevoed worden met federale data, met Vlaamse data, met lokale data. Dat is dus niet allemaal even simpel, maar we werken daar natuurlijk ook wel aan.

U weet ook dat er een ICT-stuurorgaan is binnen de Vlaamse overheid, dat overkoepelend werkt. En met 'overkoepelend' bedoel ik niet alleen over alle lokale besturen en in samenwerking met alle lokale besturen, want de VVSG heeft ook een zitje in dat stuurorgaan, maar ook over de verschillende Vlaamse administraties heen. Waarom is dat belangrijk? We zitten nog altijd met die kotjes binnen de Vlaamse administratie. Iedereen heeft ook zijn eigen ICT-budget, ICT-mensen en dergelijke meer. Dat werkt dus overkoepelend.

Los van alle centrale bouwstenen die we vanuit Vlaanderen aanreiken aan de lokale besturen, investeren we natuurlijk ook nog op een andere manier in digitalisering. Ik kan u verwijzen naar de 'Slim in de Stad'-prijs, die vorige week is uitgereikt aan Kortrijk en aan Mechelen, collega Somers, waarvoor nogmaals proficiat. (*Opmerkingen*)

Mijnheer Somers, ik hoop dat u nu ook onderschrijft wat ik nu ga zeggen. Wat heel goed is aan die prijs, is dat er niet alleen een extra financiële stimulans aan die steden wordt gegeven, maar dat de jury van die prijs behalve uit experts ook bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende steden, die samenkomen, die ideeën uitwisselen en die de tools die wij nu digitaal ontwikkeld hebben, ook ter beschikking willen stellen van andere lokale besturen. Ik denk dat dat zeer goed is.

Het is belangrijk, collega Maertens, dat we centraal zaken aanleveren. We doen dat ook volop. In de begrotingsopmaak 2018 heb ik voor ICT en voor MAGDA ook extra middelen op de begroting kunnen krijgen. Maar de lokale besturen moeten niet allemaal opnieuw het warm water uitvinden. Dat zou niet goed zijn. We moeten blijven samenwerken. We moeten centraal blijven aanleveren, wat we ook doen.

Er moeten ideeën worden uitgewisseld tussen lokale besturen. En dan denk ik dat het verdomd moeilijk wordt voor een lokaal bestuur om de afslag naar de digitalisering nog te missen.

Bert Maertens (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat de initiatieven die vanuit de Vlaamse overheid worden genomen naar de lokale besturen zeer worden geapprecieerd. Ik ben daarvan overtuigd. De bouwstenen die u aanreikt, helpen ook. Maar u geeft zelf aan waar het een beetje mangelt. U had het over de Vlaamse overheid, over het hokjesdenken en te veel zelf het warm water willen uitvinden. Mijn aanvoelen is, als we in Vlaanderen rondrijden en kijken naar al die steden en gemeenten, dat dat ook daar te veel het geval is. Sommige intercommunales proberen dat ook te doen. Er zijn er een paar in die sector, om de Cipals en Cevi's van deze wereld niet te vernoemen. Maar ook daar merken we dat iedereen op zijn beurt het warm water wil uitvinden. Ik vind dat een verkeerde manier van werken. Er zijn ook kleine besturen die helemaal niet de middelen, de mensen, de kennis en de knowhow hebben om daar echt mee verder te werken.

Mijn bijkomende vraag is: hoe kunnen we die samenwerking, die broodnodige samenwerking, die eenheid van denken en handelen in Vlaanderen wat betreft de digitalisering, versterken?

Minister Liesbeth Homans: U vraagt hoe we de samenwerking nog beter kunnen maken. Ik heb al verwezen naar de 'Slim in de Stad'-prijs. Oké, dat is maar één element, maar het is wel heel belangrijk dat er ideeën worden uitgewisseld. Ook intergemeentelijke samenwerking geeft een antwoord op de vraag.

De VVSG is vertegenwoordigd in het overkoepelend ICT-stuurorgaan. Ik vind het heel belangrijk en heel nodig dat zij daarin zitten. Maar ik ben het absoluut met u eens. Kan het nog beter? Ja. En doordat lokale besturen zich nu niet meer of toch niet volledig moeten bezighouden met het ontwikkelen van de bouwstenen, omdat die centraal worden aangeleverd, kunnen ze inderdaad meer energie en tijd inzetten op het samenwerken met de andere lokale besturen, zodat niet iedereen het warm water opnieuw moet uitvinden.

Bert Maertens (N-VA): Vanuit de Vlaamse overheid moeten we nog productiever en stringenter inzetten om iedereen samen in het bad te laten springen, om iedereen samen aan productontwikkeling te laten doen inzake digitalisering. Ik reken daarvoor op uw dienst. Ik hoop het. Het zal nodig zijn. Met de Vlaamse overheid, met Vlaanderen en de lokale besturen, moeten we er echt voor zorgen dat we de digitale speedboot die passeert, niet kunnen missen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over mogelijke maatregelen om aanrijdingen met wilde dieren op Vlaamse wegen te vermijden, naar aanleiding van de recente aanrijding van een wolf

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, bijna was het zover of leek het zover en was er in Vlaanderen een wolvenroedel in de maak. Maar het wegverkeer heeft daar een stokje voor gestoken, of beter gezegd een wiel.

Minister, eigenlijk hoeft dat ons niet te verbazen. Dat hoeft ons niet te verbazen, want wegverkeer is een van de grootste doders van dieren in Vlaanderen. Ongeveer om de 300 meter komt zo'n wild dier wel een weg tegen. En dat zorgt natuurlijk voor heel veel aanrijdingen van dieren. U kent de cijfers, via het

project 'Dieren onder de wielen'. Het zou gaan over tussen de 3,5 en 5 miljoen dieren per jaar in Vlaanderen. Dat zijn heel hoge aantallen. Dat is vergelijkbaar met het aantal dieren die worden geslacht in Vlaanderen. Dat zijn dus heel hoge cijfers.

Minister, vaak gaat het over kleine dieren, maar soms gaat het ook over grotere dieren, zoals everzwijnen en reeën, die dus ook een risico vormen voor de autobestuurder zelf. Spijtig genoeg mogen we nu ook de wolf toevoegen aan het lijstje van aangereden dieren.

De vraag stelt zich: wat kunnen we hieraan doen? De aanrijding van de wolf moet ons, het parlement, eigenlijk laten inzien dat er een en ander moet gebeuren om het aantal aanrijdingen van dieren te verminderen. Minister, wat kunnen we volgens u ondernemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Sanctorum, ik dank u voor uw vraag. U verwijst naar het initiatief www.dierenonderdewielen.be. Dat geeft gewoon een indicatie weer. Het is op basis van vrijwillige rapportering.

Als je de cijfers van 2010 vergelijkt met 2017, zit daar een evolutie in van 3400 naar 3800 meldingen. De verdeling naar de soorten is grosso modo een derde – 37 procent om precies te zijn – zoogdieren, een derde vogels en een derde amfibieën en reptielen.

Op basis van de jongste cijfers, van 2017, zie je echter wel een toename van het aantal zoogdieren. Ik zei dat er van 2010 tot 2017 een evolutie is geweest van 3400 naar 3800 meldingen, maar als het gaat over de grote zoogdieren waren dat er 67 in 2010 en is er een evolutie naar 127 in 2017. Dat is dus een verdubbeling in die tijd van rapportering. Verhoudingsgewijs worden er dus veel meer grote zoogdieren als dood langs de wegen gerapporteerd. Dat stemt natuurlijk overeen met hetgeen we zelf kunnen vaststellen, onder andere op basis van de meldingen in de weekendpers over het aanrijden van everzwijnen en reeën.

Wat doen wij met het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)? Eigenlijk hebben we via het AWV sinds 2014 wel al heel wat geïnvesteerd, namelijk ongeveer 20 miljoen euro, in allerhande diervriendelijke maatregelen. Dat gaat over ecoducten, over ecotunnels, dus amfibietunnels. Om een voorbeeld te geven, bij de aanleg van de A11 hebben we ongeveer negen van die constructies aangelegd op een afstand van ongeveer 12 kilometer. We houden daar nu dus altijd echt rekening mee bij elk ontwerp. Zeker in bosrijke omgevingen zorgen we er standaard voor dat altijd oplossingen voor de dieren worden meegenomen, in de vorm van ecotunnels of andere dingen.

Dan zijn er de rasters en de begeleidingsschermen. Met de rasters maak je het dieren op bepaalde stukken onmogelijk om over te steken. Begeleidingswanden zijn beschuttingen die ervoor zorgen dat dieren daar niet kunnen oversteken en die hen leiden naar een oversteekplaats. Belangrijk is ook dat we dit jaar nog werk maken van een wilddetectiesysteem. De offerte is uitgeschreven. We installeren in Leopoldsburg op de N73 een systeem waardoor dieren worden geleid naar twee oversteekplaatsen. We installeren detectoren, zodat men chauffeurs verderop via een bord dat oplicht, kan signaleren dat ze moeten opletten omdat er mogelijk dieren in aantocht zijn. Men detecteert dus echt grotere zoogdieren. Dat detectiesysteem gaan we dit jaar uitrollen.

In totaal gaat het dus over 20 miljoen euro, maar ik moet eerlijk toegeven dat dit allemaal maatregelen zijn waarbij de minister van Dierenwelzijn de minister van Openbare Werken opjaagt, en die vervolgens zijn agentschap opjaagt om ervoor

te zorgen dat er bij alle wegenwerken die we nu doen in bosrijke omgevingen, maatregelen worden genomen. Er worden dus heel wat maatregelen genomen, ter waarde van ongeveer 20 miljoen euro sinds 2014.

Als u echter vraagt of daar een globale visie, een globaal plan achter zit, dan is het antwoord neen. Ik ga volledig akkoord wat dat betreft. Nu is er wel een instrument van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) dat ons ter beschikking is gesteld en waarbij men eigenlijk de ontsnippering in kaart heeft gebracht. Dus, waar en hoe kunnen we natuurgebieden die van elkaar zijn gescheiden door wegen, het best opnieuw met elkaar verbinden? Dat kan natuurlijk ook een instrument zijn voor ons, voor het AWV, om heel concreet werk te maken van veilige passages voor dieren.

U hebt dus gelijk. We willen werken aan een omvattende visie op dat vlak. Het is niet alleen zaak dat de minister van Dierenwelzijn de minister van Openbare Werken aanvuurt, zoals dat nu tijdelijk zo is.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik ben alvast erg tevreden met uw antwoord. Ik denk dat die overkoepelende visie inderdaad noodzakelijk is. Ik verwijs daarbij ook graag naar Nederland, waar zo'n actieprogramma voor ontsnippering werd opgestart in 2005. Zo werden 178 prioritaire knelpunten in kaart gebracht, en die worden dan systematisch afgehandeld. Dat lijkt me inderdaad iets te zijn dat tot voorbeeld strekt.

Ik ben dus blij met uw antwoord, met uw motivering om er verder aan te werken, en ik hoop dat er in het parlement ook een bereidheid is om dit verder aan te pakken. Ontsnippering is immers heel belangrijk, maar er zijn ongetwijfeld nog heel wat andere maatregelen die we kunnen nemen om het aantal aangereden dieren te verminderen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Gisteren kwam dit aan bod in de commissie, vandaag in de plenaire vergadering. Niet alleen de wegen van God, maar ook die van de parlamentsvoorzitter zijn werkelijk ondoorgrondelijk. Dit thema is terecht aangekaart. Dagelijks sterven duizenden dieren onder de wielen van voertuigen. We staan er allemaal naar te kijken en vragen ons af hoe het beter kan. Eerlijk gezegd ben ik verrast als ik zie hoe ook technologie hierop bijkomend antwoord kan geven.

Minister, uw achterliggende suggestie om dit ruimer te bekijken in een algemene strategie kan onze fractie uiteraard alleen maar toejuichen. Vanzelfsprekend gaan we hieraan onze medewerking verlenen. Gisteren vroegen we in de commissie aan minister Schauvliege om ook vanuit haar bevoegdheden en met haar administratie een bijdrage te leveren.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, het is goed dat u initiatieven neemt voor ecoducten en wilddetectie. Alleen is het probleem natuurlijk dat die dieren de weg naar die ecoducten en wilddetectieplaatsen niet vinden. We hadden voor die wolf geen bordje kunnen plaatsen: gelieve daar over te steken. Ecorasters maken en de dieren daarnaartoe leiden, zijn onontbeerlijk om daar iets aan te doen.

Minister, ik heb u hierover in mei vorig jaar ondervraagd. Ik had toen cijfers van Limburg opgevraagd: 80 geregistreerde ongevallen met aangereden everzwijnen in 2015-2016. Ik heb toen gevraagd welke budgetten er zijn voor rasters op de risicowegen die door beboste gebieden lopen. Daar zitten die dieren namelijk en

je ziet ze niet aankomen. U hebt me toen geantwoord dat er geen specifieke budgetten zijn en geen projecten die op til staan voor bijkomende ecorasters.

Minister, ik zie hier vandaag die vragen, en ik zou ze graag mee ondersteunen. We moeten initiatieven nemen. Bent u bereid om daarvoor bijkomend budget vrij te maken?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, iedereen onderschrijft het belang van dierenwelzijn. Beleid bestaat maar in de mate waarin het wordt vertaald in concrete budgetten. Anders zijn het woorden in de wind. Minister, u moet met een specifiek budgettair programma komen op basis van statistische vaststellingen, en waar je investeert in wilddetectiesystemen, in ecoducten, in ecorasters enzovoort. Op die manier kun je jaar na jaar dit soort van spijtige ongevallen ten nadele van de dieren maar ook van de andere weggebruikers, proberen terug te dringen.

Minister Ben Weyts: Het is natuurlijk niet alleen een zaak van dierenwelzijn, maar ook van menselijk welzijn. Als we spreken over een verdubbeling van het aantal gerapporteerde ongevallen met grote zoogdieren zoals reeën en everzwijnen in zeven jaar tijd, dan heeft dat natuurlijk ook gevolgen voor de verkeersveiligheid. Dat spreekt voor zich.

We hebben er nu al voor gezorgd dat het Agentschap Wegen en Verkeer bij de aanpak van wegenwerken standaard, en dus niet met een apart budget, initiatieven ten voordele van dieren meeneemt. Dat kunnen rasters zijn, dat kunnen ecoducten of ecotunnels zijn of andere oplossingen zoals het wilddetectiesysteem. Dat zit er nu al mee in, maar ik onderschrijf de vraag naar een beleidsdomeinoverschrijdende visie volledig. Dat komt niet alleen van het AWV, ook vanuit milieu, natuur en de betrokken agentschappen worden de nodige initiatieven genomen. Ik ondersteun deze vraag volledig.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Zowel vanuit de regering als kamerbreed bestaat er steun om hier verder aan te werken, zowel inzake dierenwelzijn als inzake veiligheid op de weg. Ik ben natuurlijk heel tevreden met die steun. Ik stel voor dat we dit verder bekijken met de bevoegde commissie in dit parlement. Dus wordt vervolgd.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over maatregelen om het aantal jonge verkeersslachtoffers terug te dringen

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verkeersveiligheid van jongeren

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, op 12 maart heeft Vias een onderzoeksrapport gepresenteerd. Positief daarin is dat voor de leeftijdsgroep van 18 tot 24 jaar van 2006 tot 2015 het aantal verkeersdoden daalde met 52 procent en dat voor de leeftijdsgroep van 15 tot 17 jaar in hetzelfde tijdsbestek het aantal verkeersdoden daalde met 57 procent. Een pluim voor iedereen die zich in die periode mee heeft ingezet voor meer verkeersveiligheid. Heel wat mensen hebben zich daarvoor geëngageerd, maar toch blijft die jonge doelgroep de

meest kwetsbare doelgroep. Zoals we hier al vaker hebben gezegd, blijven verkeersongevallen doodsoorzaak nummer 1 in die doelgroep. We moeten daar dan ook op blijven inzetten.

Een heel belangrijk probleem is dat jonge bestuurders in het verkeer onvoldoende ervaring hebben en de gevolgen van een bepaald risicogedrag onvoldoende kunnen inschatten. Minister, er is de hervorming van de rijopleiding en het rijexamen en er is het terugkommoment, maar welke bijkomende initiatieven wilt u nog ontwikkelen om het aantal verkeersdoden bij jongeren nog verder terug te dringen?

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): De heer Ceysens heeft daarnet al gezegd dat we op de goede weg zijn, maar dat we bescheiden moeten blijven, zeker wanneer we in Europees perspectief kijken en vaststellen dat we helemaal achterin het peloton hangen wat de verkeersveiligheid betreft voor jongeren tussen 15 en 30 jaar.

Het is een interessant rapport dat Vias heeft uitgebracht dat ons een aantal dingen laat zien: heel veel ongevallen 's nachts, buiten de kruispunten, buiten de bebouwde kom. De helft van de ongevallen zijn eenzijdige ongevallen. 70 procent van de ondervraagde jongeren zelf zegt ons, en dat zijn toch cijfers die ons tot nadenken moeten stemmen, dat ze heel af en toe tot dagelijks sneller rijden dan de snelheidslimiet buiten de bebouwde kom. 66 procent rijdt weleens wanneer ze zeer moe zijn en een derde zegt ook te bellen achter het stuur terwijl dat eigenlijk niet kan.

Het rapport gaat verder en biedt een aantal mogelijke oplossingen die ook door jongeren naar voren worden geschoven. Een daarvan gaat over nultolerantie wanneer het over alcohol gaat, zowel voor beginnende automobilisten als voor automobilisten in het algemeen. Minister, wat is uw standpunt daarover?

Een tweede oplossing die naar voren wordt geschoven, betreft evaluatiemomenten en feedback aan de hand van zwarte dozen die in auto's worden geïnstalleerd. Ziet u heil in een van die oplossingen uit het rapport?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In 2014 – de schande van de 400 verkeersdoden – hebben we aan de hand van die vaststelling gezien dat we het slechter deden dan heel wat buurlanden. Op basis daarvan hebben we het Vlaams verkeersplan uitgewerkt, ook specifiek gericht op jongeren. We hebben een slecht rapport wanneer het gaat over de verkeersdoden in het algemeen en een barslecht rapport wanneer het gaat over de specifieke doelgroep van de jongeren. Op dat vlak scoren we zo mogelijk nog slechter.

Ik zie nu wel dat de inspanningen die we hebben geleverd inspanningen afwerpen. Ik lees ook de aanbevelingen die worden gemaakt in dat rapport een beetje als de samenvatting van het Vlaams beleid. We hebben heel wat inspanningen gedaan op het vlak van de hervormingen van de rijopleiding, de risicoperceptietest die we hebben geïntegreerd, de verlenging van de rijopleiding, het opdoen van ervaring van drie naar negen maanden. Ervaring met een speciaal statuut – niet rijden tijdens het weekend en 's nachts – helpt immers om van jongeren betere chauffeurs te maken. Ook het getrapte rijbewijs en het terugkommoment zijn aanbevelingen die in het rapport staan. Wij zijn dat aan het uitvoeren of hebben het al uitgevoerd. Het resultaat is er. De specifieke cijfers voor Vlaanderen voor wat de jongerencategorie betreft, zijn nog niet vrijgegeven. In de leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar is tussen 2014 en 2017 een daling van 34 procent vastgesteld.

Daarmee gaan we niet op onze lauweren rusten. We werken verder aan verschillende maatregelen, zoals de concrete invulling van het terugkommoment, dat volgend jaar start in oktober. We bereiden ook de hervorming van het rijbewijs op school voor. Het rijbewijs op school was heel sterk gericht op de laatstejaarsstudenten in specifieke scholen, om ze toe te leiden naar het behalen van een rijbewijs om met een auto te rijden. We willen dat verruimen. We willen alle jongeren bereiken en niet enkel de leerlingen van die specifieke scholen die inschrijven voor het rijbewijs op school. We willen dat breed benaderen en vanuit het oogpunt van verkeerseducatie.

We leggen de lat ook hoger als het gaat over de rijopleiders. Vandaag zijn er twee systemen, namelijk de rij scholen en de zelfstandige rijinstructeurs. We willen dat gelijk schakelen en de lat qua vereisten voor de rijinstructeurs even hoog leggen als voor de rij scholen.

Als ik even mag dromen en nog iets verder kijken, dan liggen er nog twee grote kansen open. De eerste is de integratie van verkeerseducatie in de eindtermen. Daar ben ik een grote voorstander van. Dat kunnen we heel eenvoudig zelf realiseren. De tweede is het rijbewijs met punten. Dit laatste moet natuurlijk wel op het federale niveau gebeuren. Over het rijbewijs met punten is er in heel Vlaanderen volgens mij een zo goed als kamerbrede consensus. Het komt er maar niet van en men blijft zich verstoppen achter allerhande nepargumenten. Als we mogen dromen, lijken mij dat, los van de maatregelen die we zelf invoeren, echt cruciale elementen om te gaan naar nog minder verkeersdoden, zeker bij de jongeren.

Lode Ceysens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord, voor wat u al gedaan hebt en voor uw plannen en uw dromen. Nogmaals, sinds 2006 zijn de cijfers goed. Die verbetering van de cijfers hebben we kunnen doortrekken met ons eigen beleid in Vlaanderen. We hebben dus stappen in de goede richting gezet, maar we mogen inderdaad niet op onze lauweren rusten zolang er verkeersdoden blijven vallen.

Rond die verkeerseducatie heb ik nog een bijkomende vraag. In het verleden stelde ik al vragen over het niet meer voorzien van middelen voor kleinere initiatieven zoals 'Drive up Safety', waarbij nogal wat vrijwilligers betrokken waren. Op een gegeven moment namen we kennis van de afschaffing van verkeerseducatie op school. U meende dat dit te zeer naar de wagen toe leidde. Dat vind ik een valabel argument. U sprak toen al over het digitaal platform dat er vandaag is. In de begroting was daarvoor 820.000 euro voorzien. Wat doen we daar verder nog mee, buiten het platform dat er is voor de scholen?

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Iedereen in dit parlement vindt dat het rapport van VIAS inderdaad leest als een samenvatting en leidraad van wat we in Vlaanderen intussen gedaan hebben, met uitzondering van de twee projecten die u zelf genoemd hebt. Ik maak me wel zorgen. Het gaat om Belgische cijfers. Ik wil meteen vragen dat VIAS de Vlaamse cijfers ook beschikbaar zou stellen, zodat we de verkeersveiligheid in de verschillende gewesten kunnen opvolgen. Daar komt mijn zorg vandaan: als ik naar de website van GOCA ga, bots ik op de hervormde rijopleiding in het Brusselse Gewest. Nu blijkt dat je daar een soort 'drive-in'-rijopleiding kan gaan volgen. Daarmee bedoel ik: dertig uren opleiding en dan word je onmiddellijk naar je rijbewijs toegeleid. In onze hervorming vragen wij dat mensen eerst negen maanden oefenen voor ze aan die fase toekomen.

Minister, wat gaat u doen als iemand in Brussel die dertig uren volgt en vervolgens probeert in Vlaanderen zijn rijbewijs te behalen?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik wil de vraag van de vorige sprekers versterken. Verkeersveiligheid is van belang en het rapport van VIAS was op dat punt, zoals aangegeven, een stap vooruit. Ik wil terugkomen op twee aspecten. Het rapport geeft duidelijk aan hoe belangrijk de handhaving is en dat we de pakkans dringend moeten verhogen. Indertijd heb ik daar een schriftelijke vraag over gesteld. U wou het aantal controles verdubbelen. Het was mij niet helemaal duidelijk hoe u dat zou doen, want u gaf aan dat enkel de overtredingen worden vastgesteld en het aantal controles onbekend is.

In de tweede plaats wil ik terugkomen op het rijbewijs met punten. U blijft stevast de lijn hanteren van: 'Dit zouden we kunnen doen, maar daarvoor ben ik niet bevoegd, dat is aan de overkant van de straat.' Mijn plaat raakt misschien ook wel grijs gedraaid, maar de N-VA is wel de grootste partij, zowel aan deze kant van de straat als aan de overkant. Ik ben ervan overtuigd dat er een parlementaire meerderheid is, ook aan de overkant van de straat. Ik verwacht van u dat u dit via uw collega's in de Federale Regering doorduwt, want het rijbewijs met punten is inderdaad het sluitstuk om ervoor te zorgen dat die cijfers ook in de volgende jaren naar beneden blijven gaan. Minister, ik verwacht daadkracht, ook aan de overkant van de straat.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, collega's, minister, dit is een thema dat iedereen beroert. We moeten de pakkans verhogen, de handhaving moet nog performanter zijn, maar uiteraard begint het allemaal bij educatie en sensibilisering. Het is net al vermeld, meermaals.

Wie ooit een kind aanrijdt, laat staan doodrijdt, die zijn leven is ook voorbij. We moeten aan de mensen vooral het bewustzijn meegeven, aan iedere weggebruiker, jong en oud, dat bewegen in het verkeer risico's inhoudt. Dat besef moet leiden tot meer verantwoord rijgedrag en meer verkeersveiligheid.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Ik sluit me graag aan bij de vraag van de collega's. Als het over verkeersveiligheid gaat, spreken we met één stem in dit parlement. Dat moeten we zeker blijven doen.

Minister, ik erken graag dat er in deze legislatuur al heel wat inspanningen geleverd zijn, ook met een positief effect op de cijfers. Maar we zijn natuurlijk nog ver van het doel: geen doden in het verkeer, zeker geen jonge slachtoffers.

Ik geef de heer Rzoska volmondig gelijk: het puntenrijbewijs is het sluitstuk. Alle Vlaamse partijen zijn daar voorstander van. Er is maar één Franstalige coalitiepartner in de Federale Regering, de MR. Is het rijbewijs met punten nog altijd voorwerp van onderhandeling of overleg, politiek, federaal? Kunnen zij dat er nog door sturen voor het einde van deze legislatuur?

Minister Ben Weyts: De debatten hier moeten in de eerste plaats toch gaan over onze bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Op dat vlak wordt het beleid kamerbreed gedragen, en dat is kordaat en resoluut. Ik wil geen debatten van de overkant overdoen. U hebt wel een punt, en ik onderschrijf het, maar we slagen er niet in om de MR tot enige daadkracht over te halen. Nu wordt zo ongeveer de studie van de studie gemaakt. Men gaat nog eens bekijken en bestuderen of het rijbewijs met punten dan toch geen negatieve effecten zou kunnen hebben.

Ik heb gezegd en blijf zeggen dat ik inzake het rijbewijs met punten alle mogelijke standpunten wil bekijken. We moeten dat niet in dezelfde vorm doorvoeren als men dat in het buitenland – in Frankrijk – heeft gedaan. Varianten en een

bepaalde aparte aanpak voor professionele chauffeurs kunnen we bekijken. Maar ik denk dat het gewoon belangrijk is dat we het principe kunnen invoeren zodat men verkeersovertredingen niet meer kan afkopen zonder daar verder enig gevolg van te ondervinden. Daar moeten we van af, vandaar mijn pleidooi voor het rijbewijs met punten.

Wat educatie betreft, dat doen we vooral via de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV). Het budget voor de VSV wordt gevoelig verhoogd, onder andere voor een ruim platform dat niet alleen op jongeren gericht is, maar ook op alle leeftijds-categorieën. De bespreking in detail van andere initiatieven is voor de commissie.

We gaan de filosofie veranderen: het stopt niet op het moment dat men zijn rijbewijs haalt. Het is niet meer zo dat men voor de rest van zijn leven nergens meer toe gehouden is. Neen, we willen via zo'n platform mensen ertoe brengen dat ze zich laten bijscholen. Kennis bijspijkeren op alle vlakken gedurende de rest van ons leven, daar kunnen we allemaal wel bij varen, dat is de ratio erachter.

Tot slot, mijnheer Parys, de zesde staatshervorming heeft de zaken er niet bepaald eenvoudiger op gemaakt en heeft zelfs uitdrukkelijk shoppinggedrag mogelijk gemaakt. In de bijzondere wet staat dat het mogelijk moet zijn dat je het theoretisch rijexamen aflegt in een ander gewest, ... (*Opmerkingen*)

Neen, geen herfederalisering maar het doortrekken van de federalisering en consequent zijn. Als we een bevoegdheid overdragen, moeten we dat consequent doen, efficiënt, deftig, dan moeten we daar eens over nadenken. (*Applaus bij de N-VA*)

Als de rijopleiding wordt overgedragen, moet ook het rijbewijs worden overgedragen. Dat zou consequent zijn. De situatie waarin we ons nu bevinden, houdt effectief in dat wij verantwoordelijk zijn voor de rijopleiding, maar dat de federale overheid nog altijd verantwoordelijk is voor het rijbewijs. Daarnaast moeten we shopgedrag toelaten. Het wordt nog gekker. De Vlaamse overheid heeft de rijervaring van drie maanden tot negen maanden verhoogd. Dit betekent dat iemand die in Vlaanderen woont een rijbewijs pas kan krijgen na een periode van negen maanden na het afleggen van het theoretisch rijexamen. Iemand kan ergens anders, in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of waar dan ook, een attest halen, maar hij moet uiteindelijk wel altijd aan het gemeentelijk loket terecht om het rijbewijs af te halen. In Vlaanderen kan hij dat enkel krijgen wanneer hij na het slagen in het theoretisch rijexamen een periode van negen maanden heeft doorlopen.

Lode Ceysens (CD&V): In mijn buurgemeente is afgelopen weekend een jonge bestuurder van 23 jaar verongelukt. We weten allemaal dat dit een drama is voor de familie, de vrienden en iedereen die achterblijft. We mogen dit debat niet laten verzanden in een debat over structuren en over de vraag wie voor wat bevoegd is. We moeten dit gewoon aanpakken, over de structuren heen.

Ik juich toe dat we goede cijfers halen, maar we mogen niet op onze lauweren rusten. Ik vind het goed dat het budget van de VSV is gestegen, maar mijn vraag blijft pertinent. Dat bedrag van 820.000 euro werd specifiek aan die jonge doelgroep besteed, en ik hoop dat het hieraan zal blijven worden besteed.

Minister, ik neem aan dat we hierover in de toekomst nog verder zullen kunnen discussiëren, maar mijn bezorgdheid blijft. We moeten over die jonge doelgroep waken, en we mogen niet rusten vooraleer we in de krant geen berichten over verkeersdoden meer lezen. Daarover zijn we het allemaal eens. (*Applaus bij CD&V en Open Vld*)

Lorin Parys (N-VA): Minister, eerst en vooral ben ik blij met uw antwoord. U hebt verklaard dergelijk shopgedrag niet te zullen toelaten. Ik dank u omdat u

niet zult toelaten dat mensen in Vlaanderen kunnen profiteren van wat ik de onveilige rijopleiding in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vind.

Ten tweede wil ik graag boter bij de vis. Het gaat om de verkeersveiligheid en niet om de structuren, maar soms staan die structuren de verkeersveiligheid in de weg. Daarnet is u gevraagd wat u zult doen om minister Bellot eindelijk tot actie aan te zetten in verband met de invoering van het rijbewijs met punten. Sp.a heeft verklaard met een stem te spreken als het om verkeersveiligheid gaat. Volgens CD&V moeten we de structuren overschrijden. Die partijen maken echter allemaal deel uit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en leveren soms zelfs de bevoegde minister. Zij moeten zorgen voor de onmiddellijke intrekking van de maatregel waardoor mensen na 30 uur rijopleiding en zonder rijervaring een rijbewijs kunnen krijgen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de aanpak van de files in Nederland en Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de alsmear toenemende files in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de 1,5 miljard euro investeringen om de files aan te pakken

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, dit deel van de wereld wordt gekenmerkt door een gunstige economische conjunctuur. De economie trekt aan en het aantal jobs groeit.

Daar hoort dan van de weeromstuit bij dat ook het aantal kilometers file toeneemt. We zien dit in Vlaanderen. In 2017 is het aantal gereden kilometers met 0,6 procent gestegen en is de filedruk met 6 procent toegenomen. We zouden kunnen stellen dat dit een economische wetmatigheid is die we maar voor lief moeten nemen, maar we stellen vast dat aan de andere kant, in Nederland, wat in dit geval een gidsland is, het aantal gereden kilometers met 1,6 procent is gestegen en de filedruk met 1,8 procent is afgenomen.

De gamechanger is daar natuurlijk dat ze hun wegemcapaciteit hebben laten toenemen. Ze hebben, naast natuurlijk het collectief aanbod, de waterwegen, de spoorwegen en de bussen, voor bijkomende wegemcapaciteit gezorgd.

De Nederlanders hebben vastgesteld dat de jongste generatie autosnelwegen uit het midden van de jaren tachtig dateert.

Ondertussen is de economie met vele factoren gegroeid, is het wagenbezit toegenomen, en is er ondertussen ook nog eens de logistieke sector bijgekomen, die tot de jaren negentig eigenlijk niet of nauwelijks bestond. Dus moet je zorgen voor extra wegemcapaciteit. Minister, hebt u oren naar dat Nederlandse voorbeeld?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, de heer Keulen heeft een goede samenvatting gebracht van het jaarrapport van het verkeerscentrum. Daaruit viel opnieuw geen goed nieuws te horen. De filerecords in Vlaanderen zijn weer door

het dak gegaan. De files zijn langer dan ooit. Ze brengen enorme schade toe aan onze economie, aan ons milieu en aan onze gezondheid.

Zo voorspelbaar als de inhoud van het rapport was, zo voorspelbaar was ook uw reactie, minister. U hebt een persconferentie belegd, waar u hebt gezwaaid met een miljardeninvesteringsplan. U hebt het over 'recordinvesteringen', een woord dat u in uw persbericht op minder dan één pagina maar liefst zes keer hebt gebruikt. U bent daar heel trots op. Ik zal u de eer laten om het lijstje met investeringen nog maar eens af te lopen. Het is al enkele maanden geleden bekend geraakt, dus veel nieuws zit er niet in.

Minister, wat mij interesseert, is wat u nu precies wilt bereiken met die 32 werven die u gaat openen op onze autosnelwegen. Op welke manier zullen deze werven concreet bijdragen tot een vermindering van de files in Vlaanderen? Hoe ziet u de filedruk in Vlaanderen de komende tien jaar evolueren?

De voorzitter: De heer De Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Voorzitter, minister, we staan hier bijna in file om de fileproblematiek in Vlaanderen aan te kaarten. Ik denk dat elke Vlaming, elke vrachtwagenchauffeur, hier op tafel zou willen kloppen om te zeggen: 'Alsjeblieft, laat het ons eens aanpakken!'

We merken inderdaad dat de kleine stijging van het autoverkeer met 0,6 procent en het vrachtwagenverkeer met 1,5 procent leidt tot een veel grotere stijging van het aantal file-uren. En dan is er nog het verschil tussen de regio's. In de regio Brussel gaat het naar 7 procent, terwijl er in Antwerpen tussen de 14 en 18 procent meer file-uren zijn. Dat is een gigantisch probleem. En dan horen we dat u op de cijfers van het Vlaams Verkeerscentrum reageert met de mededeling dat u 1,5 miljard euro gaat investeren in weginfrastructuur. Ik ben heel benieuwd om te weten hoe deze investeringen in weginfrastructuur een oplossing zullen bieden voor de files.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Recordfiles vragen recordinvesteringen: dat is ons antwoord. Daarbij investeren we inderdaad meer dan ooit in de aanpak van mobiliteit en verkeersveiligheid. Heel concreet wil dat zeggen dat we zowel investeren in de weginfrastructuur als in alternatieven voor de weg. Het is een en-enverhaal.

Ik hoorde ter linkerkant recent stemmen opgaan dat we niet mogen investeren in weginfrastructuur, enkel en alleen nog in de alternatieven, enkel en alleen dus in het openbaar vervoer. Maar vervolgens stellen ze mij wel om de vijf voeten vragen wanneer ik ga investeren in die weg en wanneer ik die weg ga aanleggen. Dat is nogal een contradictie. Zo kom je jezelf nogal gemakkelijk tegen. Ik begrijp dat ook.

Het is onze bedoeling om resoluut te investeren op basis van de cijfers van het Vlaams Verkeerscentrum en op basis van zijn modellen. Die zeggen bijvoorbeeld dat 50 procent van het totale aantal verloren file-uren in Vlaanderen zich situeren op twee tracés: de ring rond Antwerpen en de ring rond Brussel. Op zich is dat dramatisch, maar het positieve daarvan is natuurlijk dat je dan bij uitstek weet waar je eerst moet beginnen te 'schuppen'. Daarom legt deze regering de focus op de Oosterweelverbinding en op de werken op de ring rond Brussel. We zijn er eindelijk in geslaagd om het Oosterweeldossier vlot te trekken. We hebben op Linkeroever al een 'schup' in de grond gestoken. De volgende, op rechteroever, komt er begin 2019. Ook wat betreft de werken aan de ring rond Brussel zullen we dit jaar starten met investeringen in de alternatieven.

U verwijst naar het bedrag van 1,5 miljard euro investeringen in mobiliteit dit jaar. Wel, dat is zelfs nog gerekend zonder Oosterweel en de ring rond Antwerpen en de ring rond Brussel. Als je die erbij telt, spreek je over om en bij de 6,5 miljard euro.

Het zijn recordinvesteringen. Ik denk dat we als regering fier mogen zijn dat we de moed hebben om die middelen uit te trekken, de moed hebben om die werken te organiseren. Je weet dat, als je wilt investeren in wegen, je ook een beetje hinder gaat veroorzaken. Als je op langere termijn de zaken vlotter wil laten verlopen, dan ga je mogelijk op korte termijn de zaken net een beetje minder vlot doen verlopen, net vanwege die investeringen. Dat doen we, maar we doen dat altijd in een en-verhaal. Als we werken op de ring rond Brussel, dan gaat het over een investering in 20 kilometer weginfrastructuur, maar ook in 40 kilometer fietsinfrastructuur en in 60 kilometer tramverbindingen. De eerste investeringen die we, nog dit jaar, gaan doen op en rond de Brusselse ring, zijn fietsverbindingen.

Hetzelfde verhaal geldt voor de investeringen in Antwerpen. Het gaat hier eigenlijk maar over 16 kilometer weginfrastructuur, maar we investeren ook meteen in fietsverbindingen. We zitten al aan 91 kilometer fietsverbindingen waarin we investeren in het kader van het Oosterweelverhaal. We investeren ook in openbaar vervoer, in 30 hectare extra bos en in 39 hectare extra groen. Het is dus altijd een en-verhaal.

Mijnheer de Kort, we doen dat op basis van verkeersmodellen en cijfermateriaal, ons aangereikt door het Vlaams Verkeerscentrum. Als we heel specifiek in spitsstroken investeren op basis van analyses van het Vlaams Verkeerscentrum die zeggen dat we op bepaalde stroken extra capaciteit moeten creëren, dan doen we dat, ook met concrete voorspellingen.

Ik blik even terug op de spitsstrook die we hebben aangelegd op de E19-Noord. Er is daar een serieuze daling van de filevorming. We verwachten ook een serieuze daling voor de spitsstrook op de E314, het tracé Lummen-Beringen. Men gaat ervan uit dat de reistijd in de spits van 28 minuten zou dalen naar 20 minuten. Dat is dus min 8 minuten. Aan de grondslag liggen altijd, als het gaat over capaciteitsinvesteringen, bepaalde aannames en prognoses. Het is geen exacte wetenschap, maar het is becijferd beleid dat we trachten te voeren, in de volle wetenschap dat het geen exacte wetenschap is.

Als er een toverformule is – en die is er niet, maar mocht ze er zijn –, dan is alleszins een element van die toverformule ‘investeringen’, en dat doet deze regering meer dan ooit. (*Applaus bij de N-VA*)

Marino Keulen (Open Vld): Collega's, alle beleid begint en eindigt met wis-kunde. Zonder budgetten heb je geen beleid, dan blijven alle voornemens uiteindelijk woorden in de wind. Minister, ik denk dat u op dat vlak een heel sterk palmares kunt voorleggen met de 1,5 miljard euro waarnaar u verwijst.

Maar, zoals u weet, Vlaanderen is ook het Vaticaan. Net als het Vaticaan werkt Vlaanderen ook voor de eeuwigheid. Als je ergens in een gemeente rioleringen wilt aanleggen en iedereen gaat akkoord en werkt mee, dan duurt de realisatietermijn van dat project uiteindelijk zeven jaar. Als je wilt gaan voor veilige wegen – en dan worden daar ook meestal rioleringen aan gekoppeld en nieuwe fietspaden – en iedereen werkt mee, dan duurt het tien jaar. Is er een beetje pech, dan duurt het vijftien tot twintig jaar.

Het budget is dus een heel belangrijk signaal. Het is geruststellend tegenover de publieke opinie – we hebben de boodschap begrepen –, maar uiteindelijk moet je, als je geloofwaardig wilt blijven, de daad bij het woord kunnen voegen, en dat binnen een redelijke termijn.

Minister, de volgende grote uitdaging blijft inderdaad dat u iets doet aan die procedures, aan de verkokering van de Vlaamse administratie, waar iedereen op zijn eiland zit en heel goed naast elkaar doorwerkt. Als ik spreek over zeven jaar voor de rioleringen of tien jaar voor de wegenwerken, dan heb ik geen jaar overdreven. Het is spijtig genoeg realiteit. U moet dus ook iets doen aan de verkokering. *(Applaus bij Open Vld)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, het is duidelijk dat u inderdaad geen toverformule hebt. Ik denk ook niet dat er een toverformule bestaat, maar ik ben er wel van overtuigd dat uw recepten beproefde recepten zijn die niet werken.

In het Mobiliteitsplan Vlaanderen staat letterlijk – en we gaan het binnenkort bespreken in de commissie – en schrijft u letterlijk dat tegen 2030 de structurele files op onze autosnelwegen nagenoeg zullen worden weggewerkt.

Geen kat gelooft dat u daarin zult slagen. Al vier jaar op rij komt u hier met miljarden zwaaien en al vier jaar op rij zie ik de files meer dan ooit tevoren toenemen. Meer dan ooit tevoren. Mijn vraag is: als u op papier belooft dat de structurele files tegen 2030 nagenoeg zullen worden weggewerkt, op basis waarvan maakt u die belofte?

Dirk de Kort (CD&V): Minister, u bent het van mij gewoon dat ik mijn naam alle eer aan doe en korte vragen stel. Ik had enkel de vraag gesteld wat de bijdrage van deze investeringen in de weginfrastructuur aan de oplossing voor de files is. Ik heb er geen antwoord op gehoord. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Als ik de lijst bekijk van alle investeringen die u nu gaat doen, dan is daar heel veel bij voor structurele onderhoudswerken: in Turnhout, aan de E19 en aan de A12 structureel onderhoud, herstelling van brugdekvoegen. Ik ben benieuwd hoe al die werken van structureel onderhoud, die moeten gebeuren, bijdragen aan de oplossing van de files. Laat ons in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken over die andere transportmodi verder debatteren. Ik vraag gewoon een antwoord op deze simpele vraag. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het zijn traditionele vragen naar aanleiding van het zoveelste bericht in de kranten. We hebben dit debat hier al een paar keer gevoerd en het is voorspelbaar. Mijnheer Vandenbroucke, u hebt het over de feiten die voorspelbaar zijn. Wel, de vragen zijn dat evenzeer.

Ik ben zeer tevreden met het huidige investeringsbeleid. We zien dat er wordt ingezet zowel op waterwegen, als openbaar vervoer en weginfrastructuur. Dat en-verhaal is net voor ons belangrijk, collega Vandenbroucke. We weten dat u dat niet wilt. We weten dat u daar een soort van afkeer van hebt. U laat altijd in het midden wat dan wel de oplossing is. Voormalig minister Van Brempt heeft in het verleden niet de wonderoplossing gehad en minister Crevits heeft die wonderoplossing trouwens ook niet gehad. Ik stel alleen maar vast dat we nu een minister hebben die meer dan ooit investeert in al die alternatieven, in dat en-verhaal. Dat veroorzaakt hinder, dat spreekt voor zich, maar ik ben blij dat er dag in dag uit keihard wordt gewerkt om de files terug te dringen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, u kunt hier natuurlijk zwartepieten beginnen rondstrooien, niemand heeft de wonderoplossing, maar het is wel zo dat jaar na jaar de files gewoon toenemen. Ik blijf ervan overtuigd – en daarin verschil ik met onder anderen de heer Keulen – dat extra investering in extra wegcapaciteit niet

altijd de oplossing is. In Nederland is dat bewezen. Ik blijf er wel van overtuigd dat we zeker in de cijfers die u zelf naar voren schuift wat betreft het onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen, waarbij 75 procent van de Vlamingen binnen een 'fietsbare' afstand van hun werk of school wonen, een puzzelstuk hebben liggen om het op te lossen. Ik vind het ook vreemd dat op het moment dat die cijfers naar voren komen, u antwoordt met een heel lijstje van investeringen, tot zelfs 15 miljard euro. Dat stond in een van de persberichten. Over de totaliteit gaat het over 15 miljard euro. Maar u zou moeten werken aan een mentaliteitswijziging, namelijk dat mensen voor korte verplaatsingen wel degelijk een alternatief hebben op het vlak van openbaar vervoer, maar daar hebt u jammer genoeg in gesnoeid. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Dat zien we ook in de gebruikersaantallen. Ook wat betreft de fiets ligt er een alternatief. Maar dan hebben we een daadkrachtig beleid en een daadkrachtige minister nodig. De afgelopen vier jaar bewijzen door de toenemende files dat dat niet het geval is.

Minister Ben Weyts: Wat betreft de 15 miljard: de komma tussen de 1 en de 5 is u ontgaan. Het is 1,5 miljard in mobiliteitsinvesteringen voor dit jaar. Ik veronderstel dat u daarnaar verwijst. Dat is inderdaad zonder de ongeveer 6,5 miljard euro voor de werken aan Oosterweel en de ring rond Brussel.

Wat betreft de vragen van de heer de Kort: wel, ik heb daar een antwoord op gegeven. We gaan altijd specifiek bekijken in welke mate, want anders zouden we er niet aan beginnen... Als het gaat over investeringen in doorstroming en verkeersveiligheid hebt u het voorbeeld gegeven van de spitsstrook op de E314 van Lummen waarbij we de reistijd willen verlagen van 28 minuten in de spits naar 20 minuten in de spits. Zitten er in de werkzaamheden die wij doen onderhoudswerken? Laat ons dat verdorie vooral hopen.

Laat ons niet dezelfde fout maken als in het verleden waarbij het onderhoud... Dat is inderdaad minder sexy en we kunnen er minder mee uitpakken, maar we doen het wel. Anders maken we dezelfde fout als in het verleden waarbij er in bepaalde periodes te weinig is geïnvesteerd in het onderhoud. Dat wreekt zich dan later waardoor er nog meer moet worden geïnvesteerd. *(Applaus bij de N-VA)*

Dat willen we zeker niet. Die fout willen we zeker niet maken of herhalen.

Mijnheer Vandenbroucke, in het Mobiliteitsplan Vlaanderen – een ontwerp van de administratie – dat is voorgesteld, maak ik geen enkele belofte. U weet dat. Dat is niet mijn plan. U weet dat dit nog een besluitvormingsproces moet doorlopen. Dit is gewoon een ontwerp dat is voorgesteld. Ik ben zo vrij geweest om dat ontwerp te laten voorstellen aan de commissie door de administratie zoals zij dat heeft ontworpen. We zullen zien wat er uiteindelijk door de politieke mallemlolen gaat en wat we effectief zullen voorstellen. Ik doe geen beloftes op dat vlak, nog niet.

Anderzijds verwijt u mij dat u wel had verwacht dat ik zou antwoorden met de recordinvesteringen. Die lijn blijven we inderdaad volgen. We investeren maximale bedragen in de weginfrastructuur en maximale bedragen in de alternatieven. Er is nog nooit zoveel geïnvesteerd in fietsinfrastructuur als door deze Vlaamse Regering. Er is nog nooit zoveel geïnvesteerd in openbaar vervoer. De budgetten van De Lijn, de investeringen, stijgen met ongeveer – ik zeg dat uit mijn hoofd – 43 procent. We doen het maximaal mogelijke. Ik ben daarin met deze regering heel consequent.

Wij geloven ook in capaciteitsinvesteringen. U hekelte het feit dat we investeren in spitsstroken. Wij zijn consequent. Ik had van u hetzelfde gehoopt. Ik lees in het programma van sp.a dat er geïnvesteerd moet worden in spitsstroken. U komt mij nu zeggen dat er niet geïnvesteerd moet worden in extra capaciteit op de

weg, niet in spitsstroken. Qua consequentie kunt u ons moeilijk enige verwijten maken. Kijk naar uw eigen programma waarin een pleidooi wordt gehouden voor investeringen in spitsstroken. Eigenlijk komt het erop neer dat wij uw programma uitvoeren en dat u daartegen bent. Dat is een moeilijke.

Met zijn allen, vrij breed gedragen, slagen we erin om binnen de regering maximale budgetten uit te trekken voor onderhoud maar ook voor investeringen in extra capaciteit, in weginfrastructuur en evenzeer proberen we – daar hebt u overschot van gelijk, mijnheer Keulen – te traceren hoe we sneller kunnen gaan met die investeringen. Het is één zaak om dat geld uit te trekken, het is een andere zaak om dat uitgegeven te krijgen. Tussen enerzijds het idee of de intentie om ergens te werken en anderzijds het steken van de spade in de grond, zitten jaren, zeeën van tijd, procedures, vergunningen en adviezen allerhande. Soms zijn er nog onteigeningsprocedures en juridische procedures. Net daarom zijn we alle stappen in de hele procedure aan het bekijken om na te gaan of we niet sneller kunnen gaan, natuurlijk rekening houdend met het wettelijk mogelijke. Zo hebben we al gedetecteerd dat we sneller kunnen gaan en dat we onze administratie wat kunnen aansporen om de hordes sneller te nemen.

We kijken dus vooruit: maximaal investeren en zo snel mogelijk investeren.
(Applaus bij de N-VA)

Marino Keulen (Open Vld): Ik ga terug naar mijn eerste betoog. Het beleid begint en eindigt met statistieken. In Nederland neemt het aantal gereden kilometers ten opzichte van Vlaanderen met meer dan 1 procent toe, maar neemt de filedruk af met 1,8 procent. Bij ons neemt die toe met 6 procent.

De 'gamechanger' tussen de twee regio's, tussen de twee landen, is inderdaad investeren in extra wegcapaciteit. We zullen dat moeten doen naast de investeringen in het collectieve aanbod, in kortere procedures maar ook durven investeren – dat vraagt een stukje politieke moed – in nieuwe digitale technieken zoals zelfrijdende wagens. Het zal de optelsom zijn van al die maatregelen die zullen bijdragen tot een knik naar beneden in het fileleed dat Vlaanderen vandaag teistert. *(Applaus bij Open Vld)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ik zeg heel duidelijk in alle transparantie dat blijven investeren in nog meer beton om nog meer mensen alleen in de auto tijdens de spits over ons wegennet te persen, geen enkele zin heeft.

Op de spitsstroken die vandaag worden aangelegd, staan de files van morgen. Wat u doet, is niet mensen uit de file halen, maar mensen in de file duwen. U gaat niemand overtuigen om de wagen te vervangen door een alternatief, door een extra rijstrook aan te leggen. Wat u moet doen, minister, is zorgen dat die alternatieven er zijn, meer en beter dan vandaag. Ik ben ervan overtuigd dat door de combinatie van openbaar vervoer, van fiets, van gedeelde mobiliteit, de mensen in Vlaanderen in staat moeten zijn om tegen 2030 mobieler te zijn dan vandaag, zonder eigen auto. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Dirk de Kort (CD&V): Minister, proficiat voor wat er gebeurt voor de onderhouds-investeringen. Laat ons daar duidelijk over zijn. Maar de files moeten aangepakt worden. En daar merken wij vandaag dat u geen oplossing aanbrengt. Op dat vlak moet een meer toekomstgericht mobiliteitsbeleid worden uitgewerkt. Wij zullen ervoor zorgen dat we in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken mee de nodige recepten aandragen vanuit onze fractie, want wat we nu doen, is eigenlijk doen alsof er niets gebeurd is. We blijven met z'n allen stilstaan in het verkeer.

De vrachtwagenchauffeur wil rijden. Die wil niet in de file staan. Een moeder en een vader willen naar het werk en willen op tijd zijn voor de kinderen. Voor die levenskwaliteit en voor onze Vlaamse economie moeten we een grondige

koerswijziging doen, voor een toekomstgericht mobiliteitsbeleid. (*Applaus bij CD&V, sp.a en Groen*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de eerste resultaten van de gelanceerde City Pass

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, sinds oktober vorig jaar kunnen reizigers in de regio Gent en de regio Antwerpen met een speciale pas, een City Pass, reizen met zowel de treinen van de NMBS als de trams en bussen van De Lijn. De meesten hier vonden dat een zeer interessant initiatief, zeker na wat we net nog allemaal gehoord hebben over files. Er kan niet genoeg gebeuren. Iedereen enthousiast, dus. Ook TreinTramBus was op dat moment vrij enthousiast.

Wat blijkt nu? Ik heb overigens, na wat gepuzzel, ontdekt dat het uit een schriftelijke vraag van collega De Ridder komt. Het blijkt dat de cijfers van de verkoop van die City Pass sinds oktober niet zo denderend zijn. Voor de eerste drie maanden gaat het over slechts 130 abonnementen die zo zijn verkocht. TreinTramBus deed daar vandaag in de pers een beetje smalend over: '130, dat is niet eens een volle tram'. Ze herhaalden ook hun kritiek op het feit dat het slechts maand- of jaarabonnementen zijn, dat de regio's wat betreft de treinstations misschien wat te klein zijn gemeten en voor De Lijn dan weer te groot, dat je die pasjes ook alleen maar bij de NMBS kunt kopen en niet bij De Lijn.

We hebben daar vorig jaar op 1 juni in een commissievergadering voor het eerst over gehoord. Begin september heeft het dan ook in de kranten gestaan dat dat er ging komen. Men heeft daar eigenlijk een zomer overheen laten gaan, zonder enige promotie. En dat is een beetje spijtig. Minister, hoe gaat u het succes van dit op zich niet zo slechte idee van de City Pass proberen op te drijven? Want het is op dit moment moeilijk een succes te noemen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit verdient toch allemaal enige nuance. We hebben dit gestart in de maanden oktober, november en december. Daarover gaan de cijfers. Iedereen die daar een tikje verstand van heeft, weet dat de abonnementen vooral gekocht worden in de zomer. We hebben er ook heel doelbewust voor gekozen om een zachte aanloop te nemen. We plannen dus net een hele campagne, NMBS en De Lijn samen, om tegen de zomer mensen te overtuigen om in te stappen in die aantrekkelijke abonnementsformule, waarbij een combinatie wordt gemaakt van én De Lijn-abonnement én NMBS.

Het heeft bloed, zweet en tranen gekost om dat uiteindelijk te bewerkstelligen. Dat zullen we dus zeker doen.

Ook hebben we vanaf het begin gezegd dat we starten met de afbakening van een gebied. Je moet ergens een afbakening maken, je moet ergens de grens trekken. En wie vlak aan de andere kant van de grens zit, zegt natuurlijk: 'Waarom ben ik er niet bij?' Dat is natuurlijk het gevolg van de grenzen die je trekt. Maar wij hebben vanaf het begin gezegd: we nemen eerst de tramzone en we bekijken dan of we kunnen uitbreiden, tot en met mogelijk en hopelijk voorstedelijke zones. Dit is dus het begin.

Maar dat schiet men dan vanuit de heup gewoon weg. En dat zijn dan zagezegd trein-, tram- en busgebruikers die verondersteld worden om supporters te zijn

van het openbaar vervoer. Tja, zulke supporters wens ik mijn tegenstanders toe. Als je dat idee zo vanuit de heup nu al afschiet, dan is dat eufemistisch gesteld nogal heel kort door de bocht.

Je moet weten: toen we het sms-ticket hebben gelanceerd, waren er 50.000 sms'en tijdens de eerste drie maanden, op al die maanden. Vandaag hebben we er 50.000 per dag. Hetzelfde verhaal bij het m-ticket. Na enkele maanden werd daarop ook meteen kritiek gegeven: 'Zeg, waar blijft dat?' Toen waren er op drie maanden 60.000, nu hebben we er 60.000 per maand. We hebben toen ook niet gezegd, na drie maanden: 'Oei oei oei, we zullen dat weggooien. Weg daarmee, we veranderen alles.' Neen, we moeten die producten een kans geven. We zijn er eindelijk in geslaagd om met de NMBS te komen tot één ticket. We zullen dat allemaal moeten leren. We hebben dat nooit gekend, dat we één ticket kunnen hebben voor het volledige openbaar vervoer. Ik wil daar later bijvoorbeeld nog fiets en taxi aan toevoegen – een combimobiliteitsoplossing dus. Dat moeten we alle kansen geven in plaats van dat onmiddellijk op basis van drie maanden cijfers voorbarig uit de lucht te schieten.

Ik ben een echte supporter van het openbaar vervoer.

Karin Brouwers (CD&V): Oké, je moet de dingen tijd geven. Dat klopt. Alleen verwacht je toch dat promotie ook gebeurt voordat je het nieuwe systeem in gang gezet. En dat is hier misschien toch wat beperkt gebeurd in de loop van de afgelopen zomer.

Minister, ik heb een extra vraagje voor u. In juni vorig jaar, toen het ook daarover ging, hebt u aangekondigd dat u aan het spreken bent – of tenminste dat De Lijn aan het spreken is – met de NMBS, maar ook met TEC en MIVB om voor de Vlaamse Rand rond Brussel – en het zou zelfs tot Leuven kunnen gaan, zo hebt u toen gezegd – ook een dergelijke City Pass te initiëren. Op een schriftelijke vraag van mij hebt u op een bepaald moment geantwoord dat in het najaar 2017, dus enkele maanden geleden, het overleg daarover zou plaatsvinden en dat men verder zou bekijken of dat nu al dan niet zou gebeuren. Kunt u daarover iets meer zeggen? Ik overval u er misschien mee. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Dus het JUMP-ticket voor de Vlaamse Rand en de studie daarover.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Voorzitter, het is altijd eigenaardig om te zien dat er een actuele vraag wordt gesteld naar aanleiding van een schriftelijke vraag en antwoord van een parlementslid dat in de krant verschijnt. Voor alle duidelijkheid: ik heb er zelf niet over gecommuniceerd, omdat het voorbarig is en omdat ik een nieuwe vraag wilde indienen richting zomer. Maar daar kunt u niet aan doen, mevrouw Brouwers, en ook de voorzitter niet. Wél de Apache en De Standaard-journalist die het nodig vond om moedwillig mijn naam weg te knippen uit zijn schrijfsels. Maar dit ter inleiding, collega's.

Ik geloof sterk in het geïntegreerd abonnement. Die prijs zit ook goed. Als je de prijzen van samen of apart vergelijkt, zit die zeer goed. Ik ben ook blij met de aangekondigde extra campagne van de minister die wordt opgestart. Ik ben ervan overtuigd dat het een succes zal zijn, wanneer men na de zomer zal vaststellen dat de rits mensen die normaal een abonnement nemen tegen die tijd hun abonnement voor het komende jaar zullen hebben vernieuwd. Ik kan er alleen maar op hopen dat dat dan gecombineerd gebeurt en ook op een manier die nog andere modi in de toekomst zal betrekken. Ik hoop ook dat die grenzen worden bekeken, minister, om na te gaan of die optimaal en ideaal zijn en of we nog op een andere manier mensen kunnen aantrekken tot het gecombineerd abonnement.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik heb een praktische vraag. In Brussel kennen ze het JUMP-ticket, waarbij je 2,10 euro betaalt voor een rit binnen de stadszone of 7,50 euro per dag. Wordt er iets soortgelijks overwogen voor Antwerpen en Gent?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, het heeft natuurlijk ook wel allemaal voor een stuk te maken met flexibiliteit. Ik geef u dus nog het voordeel van de twijfel. Die campagne komt er nog aan. Laten we hopen dat die cijfers stijgen. Wat die flexibiliteit betreft, ik neem een lukraak buitenlands voorbeeld, namelijk de Oyster card in Londen. Die is zeer gebruiksvriendelijk. Je betaalt per dag en je weet per definitie binnen welke agglomeratie je kunt rijden. Ik denk dat een van de problemen met die City Pass is dat De Lijn daar op dit moment gewoon een netabonnement op zet, wat toch wel stevig is qua prijs. Als ik me bijvoorbeeld rond Antwerpen of Gent moet verplaatsen, ben ik er niet zozeer in geïnteresseerd om met mijn City Pass ook de Kusttram te nemen. Ik denk dus dat je ook wel zou kunnen werken inzake de prijs door daar flexibeler mee om te gaan en dus met De Lijn te zoeken naar een systeem dat enkel gebiedsdekkend is voor datgene waarvoor ik die kaart eigenlijk nodig heb, en ik niet de prijs van een abonnement betaal. Ik denk dat de oplossing daar voor een stuk zou kunnen liggen.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft, één abonnementsformule voor heel Vlaanderen is eigenlijk altijd het uitgangspunt geweest van mezelf en van alle voorgangers. Men houdt daar bij De Lijn ook aan vast. Ik sluit niks uit, maar dat is altijd hetgeen waaraan men heeft vastgehouden. Er is ook echt een ratio en een verklaring voor te vinden.

Wat de vragen over het promotie voeren betreft: we voeren promotie op het moment dat mensen een aankoop overwegen. Je gaat geen zwembroeken-campagne voeren in de winter, want op dat moment zal niemand overwegen een zwembroek te kopen, maar mogelijk wel in de lente. Daarom ook gaan we samen met de NMBS promotie voeren tegen de zomer, op het moment waarop de meeste mensen beslissen welk abonnement voor het openbaar vervoer ze gaan nemen.

Onze lat – dat had ik nog niet meegegeven – ligt ter zake op 1000 abonnees voor Gent en 1500 abonnees voor de zone Antwerpen. Dat is het potentieel waarvan men is uitgegaan.

Mijnheer Keulen, dit is het eerste. Laten we beginnen met dat abonnement. We bekijken ook verder de uitbreiding van de perimeter en of we in de toekomst kunnen gaan naar een individueel ticket. Ook dat nemen we dus zeker mee.

Wat tot slot de Vlaamse Rand betreft, die onderhandelingen lopen nog. Men is nog aan het bekijken wat de optimale formule is inzake de perimeter. In het geval van Antwerpen en Gent was dat eigenlijk eenvoudig: men heeft gewoon de tramzone genomen. We hebben niet zo'n afgebakende zone wat de Vlaamse Rand en het gebied met Brussel betreft. Die besprekingen lopen dus nog. Dat is vrij complex. Het tweede, dat daar natuurlijk aan is gekoppeld, is de tarief-formule: hoe kun je er optimaal voor zorgen dat je mensen in de verleiding kunt brengen om zo'n gecombineerd abonnement te nemen? Het derde is de interne verdeelsleutel: hoe ga je die inkomsten verdelen tussen De Lijn en de NMBS?

Dat is dus een complexe oefening, die we gelukkig hebben kunnen afwerken wat Antwerpen en Gent betreft, maar die nog loopt voor de Vlaamse Rand.

Karin Brouwers (CD&V): Ik heb er alle begrip voor dat het voor Brussel en de Vlaamse Rand een complexere oefening is dan op puur Vlaams grondgebied, maar ik hoop toch dat jullie er met zijn allen samen in zullen slagen om ook daar

een dergelijke City Pass tot stand te brengen. Ik begrijp dat u daar geen timing op wilt plakken, maar we gaan dat toch zeker blijven opvolgen.

Voor de rest zou ik zeggen, promoot het systeem zoals het nu bestaat voor Antwerpen en Gent, en de evaluatie zullen we dan misschien ook eens over een jaar of zo doen, om te zien of die 2500 abonnementen zijn gehaald, of er nood is aan dagpassen, weekpassen, trimestriële passen, weet ik veel. Ik denk dat het iets is om op te volgen, want hoe meer we kunnen doen voor het openbaar vervoer, hoe meer mensen we daarin kunnen krijgen, hoe aantrekkelijker we dat maken, hoe minder files. Dan zullen we in de toekomst misschien de disputen van de vorige vragen ook wat minder hebben.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ann Brusseel aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de gevaren van voyeurisme bij sportclubs

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Goeiemiddag collega's, minister. De afgelopen dagen bleek uit berichtgeving dat er op het internet voyeuristische filmpjes circuleerden die waren gemaakt in de kleed- en doucheruimtes van sportcomplexen.

In het voorliggende geval gaat het om een sportcomplex van de HoGent en werden de beelden gemaakt door een jeugdcoach die ondertussen tot bekentenissen zou zijn overgegaan.

Minister, met grote bekommernis en met een zekere regelmaat vernemen we dat jongeren zich niet meer overal veilig voelen. Ik hoor verhalen en getuigenissen over jongeren die met hun ondergoed aan een douche nemen. Door de aanwezigheid van smartphones overal in hun omgeving, door het fenomeen van cyberpesten en cyberbullying met onder andere naaktfoto's, voelen jongeren zich niet meer veilig in kleedruimtes. Ze vrezen voor hun privacy en hun integriteit.

Minister, wat hebt u ondernomen om dergelijke fenomenen in de sport aan te pakken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Brusseel, u hebt het nu over sportcomplexen, maar zulke voyeuristische filmpjes komen ook elders aan bod. Soms gebeurt dat in het openbaar vervoer, in sauna's, en ook in kleedkamers van plaatsen waar jongeren toneelspelen en noem maar op. Het is iets wat we zien gebeuren.

De reacties die er zijn geweest, vinden dit soort gedrag van individuen totaal verwerpelijk. Het is dus geen sportfenomeen, het is een fenomeen van een individu die iets doet wat we totaal niet kunnen aanvaarden. Gelukkig hebben de betrokken actoren op een heel goede manier gereageerd.

In de sport werken we al verschillende jaren rond grensoverschrijdend gedrag. Recentelijk hebben we nog zes bijkomende maatregelen aan de federaties opgelegd. Ik wil er enkele aanhalen omdat ze hiermee verband houden. We hebben het aanspreekpunt integriteit (API). Elke federatie moest een API aanduiden voor het einde van vorige maand. Op dit moment krijgen die API's een opleiding. De kennis van die mensen zal ook doorvloeien tot in de clubs. Ze zullen een aanspreekpunt vormen voor de clubs.

Een tweede punt is dat er continu aandacht moet zijn voor de problematiek. Zeker met de heisa rond de opgedoken filmpjes, zullen we dat aspect zeker laten opnemen door de federaties.

Een derde punt is de gedragscode en het vierde is een tuchtrechtelijk systeem dat wordt opgezet voor degenen die toch problemen veroorzaken, zoals deze coach heeft gedaan. We gaan de vooruitgang van die zes punten monitoren. We gaan de federaties, en zo ook de clubs begeleiden. Diegenen die moedwillig weinig doen, kunnen we ook sanctioneren.

Met alles wat we hebben gedaan om grensoverschrijdend gedrag in de sport in te dijken, zullen we dit aspect zeker meenemen tot op het niveau van de clubs. Dat was wat u vroeg. Daarvoor hebben we de nodige acties ondernomen.

Ann Brussel (Open Vld): Minister, dank u wel. Dit fenomeen is inderdaad niet beperkt tot sport. In de voorbije jaren zijn een aantal gevallen in de sport bekendgeraakt. Het is mede dankzij een van die gevallen dat kamerlid Carina Van Cauter van Open Vld het initiatief heeft genomen om voyeurisme strafbaar te laten stellen in de wet.

Dit is een werk van meerdere niveaus in ons land. Zowel op het federale, het Vlaamse als het Europese niveau kan en moet er worden ingegrepen en samengewerkt. Er zijn inderdaad al stappen gezet.

Minister, u hebt een zeer goede maatregel tot stand gebracht, mede en vooral onder impuls van de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag. Hebt u er zicht op of alle federaties al zo'n aanspreekpunt integriteit hebben? Welke acties zult u ondernemen om die aanspreekpunten bekend te maken bij al hun leden?

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Mevrouw Brussel, ik dank u dat u deze problematiek blijvend onder de aandacht brengt. De afgelopen weken hebben een aantal nieuwsfeiten ons weer pijnlijk duidelijk gemaakt hoe kwetsbaar we ons kunnen opstellen, ook eens uit de kleedkamer. Heel wat mensen voelen zich niet zo op hun gemak wanneer ze in badkledij of in een te strak shortje ergens op het sportplein of aan het zwembad komen, en al helemaal niet wanneer in de tribune een aantal mensen met een smartphone zitten die filmpjes maken.

In Maasmechelen heeft men een fotoverbod gelanceerd in de gemeentelijke sporthallen en zwembaden. Ik vind dit nogal drastisch en verregaand want op publieke plaatsen mag je in principe foto's maken. Het moet toch mogelijk blijven dat iemand een foto maakt van het eerste zwemlesje van zijn of haar kind. Uit een kleine rondvraag merk ik wel dat er heel veel twijfels zijn over wat gemeenten moeten doen. Minister, kunt u vanuit Sport Vlaanderen een sturing geven voor een goede sensibiliseringscampagne inzake het gebruik van smartphones in publieke ruimtes?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Mevrouw Brussel, ik dank u om deze vraag te stellen.

Minister, wat we de afgelopen dagen hebben gezien, is een ongelooflijke inbreuk op de privacy en de integriteit van mensen die buiten hun weten werden gefilmd terwijl ze een douche namen. Dat is een extreme vorm van grensoverschrijdend gedrag. Wat mij nog meer tegen de borst stuit, is dat de persoon in kwestie onlangs jeugdcoach was geworden binnen de betreffende club waar hij actief was en dus ook training gaf aan jongeren. Het is zeer problematisch dat iemand die zulke daden pleegt, op dergelijke posities zit.

We hebben allerlei maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat sportclubs meer sensibiliseren. Wanneer dergelijke zaken zich voordoen, is het beste dat kan gebeuren dat die mensen tegen de lamp lopen en worden gepakt en gestraft.

Ook deze vormen van voyeurisme moeten bespreekbaar worden gemaakt in alle clubs en sporthallen. Minister, kunnen we werken met een map die duidelijk in kaart brengt hoe vaak alle verschillende sportclubs en alle verschillende sporthallen in Vlaanderen sessies hebben gehouden over het bespreekbaar maken van problemen die te maken hebben met grensoverschrijdend gedrag?

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Het is duidelijk dat we het er allemaal over eens zijn dat de praktijken die de voorbije dagen aan het licht zijn gekomen, niet door de beugel kunnen. Mevrouw Brusseel en de minister hebben er al op gewezen dat het niet alleen gebeurt in de sport maar in alle geledingen van de maatschappij. We moeten dit punt in de Commissie Grensoverschrijdend Gedrag bekijken.

Minister, op uw niveau werkt u aan preventie en sensibilisering, dat is een van uw zes punten. Ik denk dat u al de nodige maatregelen hebt genomen. En als het dan toch voorvalt, zoals nu is gebeurd, is het belangrijk dat mensen weten welke stappen ze moeten zetten. Volgens mij hebben de hogeschool en de sportclub heel goed gereageerd. Nu is het aan de politie en aan het gerecht, want het gaat hier duidelijk over strafbare feiten.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Annouri, ik ga de federaties monitoren en zien wat zij doen ten aanzien van de clubs maar ik ga niet elke club monitoren. Gaan we dan ook elke jeugdbeweging monitoren, elke theaterclub en alle bussen? Het lijkt hier alsof sport de grote boosdoener is. In sport zijn, meer dan om het even waar, al acties ondernomen. Drie of vier jaar geleden hebben we het vlaggensysteem ingevoerd. Bij de Vlaamse Trainersschool is grensoverschrijdend gedrag opgenomen in het lessenpakket. We hebben nu een aantal maatregelen voor de federaties die zij moeten uitdragen naar de clubs. We zullen monitoren, begeleiden en sanctioneren wanneer dat moet. We zijn op een goede manier bezig. Door de acties die we hebben ondernomen, is het onderwerp bespreekbaarder geworden en dat is voor mij heel belangrijk omdat dit een van de moeilijkste zaken is.

Bij alle getuigenissen over grensoverschrijdend gedrag hebben we gemerkt dat een van de meest moeilijke zaken was dat mensen daar jaren mee rondgelopen hebben. We hebben het nu bespreekbaar gemaakt en we werken daar verder aan.

Mijnheer Moyaers, dat vlaggensysteem dient precies om aan te geven wat kan en wat niet. Wat betekent een zwarte of een rode vlag? Waarmee moet je opletten? Wat kan wel? Dat systeem werd uitgewerkt met ICES en bestaat al enkele jaren. Ik wil wel onderzoeken of het geactualiseerd moet worden. We blijven alert en we zetten verder in op die zaken.

Mijnheer Wouters, ik ben het met u eens dat die mensen goed gereageerd hebben. Het is voor iedereen duidelijk dat dit niet kan. Laten we dat bekijken als een probleem van individuen die iets doen wat niet kan, die onaanvaardbaar gedrag vertonen. Dat is niet eigen aan de sportclub, maar wel aan die persoon. De betrokkene maakte ook op het werk filmpjes, zo blijkt. Het gerecht moet dan zijn werk doen.

Wat de coaches betreft, mijnheer Annouri, is een van de zes maatregelen het tuchtrechtsysteem, waarbij we ervoor kunnen zorgen dat ook binnen de sportclub de nodige maatregelen kunnen en zullen worden genomen.

Mevrouw Brusseel, de federaties zijn samengekomen in februari. Er waren 37 aanwezigen, waaronder ook mevrouw Tine Vertommen. Ze vergeleek het met een gelijkaardige actie in Nederland, die veel minder belangstelling kende. Dit leeft dus wel bij de sportfederaties. Ik ben blij dat de federaties daarmee aan de slag willen gaan. Ik denk dat zo goed als alle federaties die aanspreekpunten integriteit hebben aangeduid. Die krijgen nu hun opleiding. We zitten wat dat betreft op de juiste koers. Elk van die federaties kan best inspelen op wat ze in hun sport nodig hebben. Een wandelfederatie is iets anders dan een voetbalfederatie, om maar twee voorbeelden te geven. Nergens is grensoverschrijdend gedrag aanvaardbaar.

Verschillende sprekers verwezen naar meerdere niveaus en meerdere activiteiten ook buiten de sport. Daar ben ik het mee eens. We zullen nog twee acties doen.

Deze week is ICES met ISB en Sport Vlaanderen samengekomen om te zien of er acties mogelijk zijn naar de gemeenten toe en de activiteiten in de sporthallen van de gemeenten. Volgende week zal dit thema onder meer aan bod komen op het congres van ISB. Het is goed om wat we met de federaties doen ook te ondersteunen via de sportmandatarissen. Nu vrijdag ga ik met mijn collega's Jo Vandeurzen, Hilde Crevits en Sven Gatz de website grenslijn.be aankondigen. Daar zullen we de kennis en de krachten met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van kinderen en jongeren bundelen over de verschillende domeinen heen. We moeten dit samen doen, en niet alleen in de sport.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, dat laatste wil ik ook benadrukken, namelijk dat het een werk is van uzelf en van verschillende van uw collega's in de Vlaamse Regering. Ik ben blij met de initiatieven die u neemt. We zullen dat verder opvolgen. De heer Bajart zal dat ook doen in de commissie Sport, en dat kan ook gebeuren in de commissie Jeugd. Minister Gatz zal van zijn kant ook API op touw zetten, en dat is een goede zaak. Ik verwacht ook bij onderwijs een aantal maatregelen.

Samen met mevrouw Meuleman heb ik indertijd een conceptnota ingediend over seksuele en relationele vorming, onder andere met de bedoeling om preventief met kinderen aan de slag te gaan vanaf zeer jonge leeftijd, zodat ze weten wat grensoverschrijdend gedrag is. Hopelijk komen de collega's van de CD&V volgende keer wel naar de bespreking van deze nota. Tenslotte sturen mensen hun kinderen naar de sportclub, naar de jeugdbeweging, naar school, en als overheid zijn we dan echt wel verantwoordelijk voor hun fysieke integriteit en veiligheid.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de nieuwe beelden van GAIA uit verschillende pluimveebedrijven

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de nieuwe undercoverbeelden uit Vlaamse kippenkwekerijen

ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de impact van onze industriële vleesproductie op het dierenwelzijn en de volksgezondheid

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, minister, GAIA maakte gisteren beelden wereldkundig van scènes in de sector van de vleeskippen. We hebben dit debat al gevoerd, zowel in de commissie als in de plenaire vergadering, over de

leghennen. Vandaag gaat het over de sector van de vleeskippen. Men zet tienduizenden kippen samen op een aantal vierkante meter, waar ze als kuiken al de helft van de stal innemen. In zes weken tijd worden ze vetgemest. Het is dan echt niet verwonderlijk dat zulke beelden opduiken.

Het verwondert me altijd een beetje dat wij als consument altijd – terecht – verbijsterd zijn als we zulke beelden zien, dat dit na enkele weken al wegebt, en dat we dan allemaal weer in de rij staan in de supermarkt om die kip van 5 en 6 euro te kopen.

Ik richt mijn vraag tot u minister, omdat u toch een beetje de promotor bent van ons Vlaams landbouwbeleid en Vlaamse landbouwproducten. Mijn vraag is heel simpel. Het is duidelijk dat de sector maakt wat de consument vraagt en zolang wij ons gedrag niet aanpassen, gaat het zo blijven. Wat kunt u doen om de consument bewust te maken van wat hij in zijn winkelkar legt en wat de gevolgen daarvan zijn?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, collega's, ik denk dat de handhaving in Vlaanderen niet voldoet en dat de normen te zwak zijn. Die zijn overigens Europees vastgelegd, maar Vlaanderen zou in principe verder kunnen gaan.

Wat de beelden van GAIA aantonen, is nog dieperliggend of structureler. Het gaat over vleeskippen die 100 gram per dag bijkomen. Vijftig jaar geleden was dat nog 25 gram, dat is dus op vijftig jaar tijd verviervoudigd. Wat krijgen we dan? We krijgen dieren die kreupel worden, die duidelijk lijden, die soms zelfs letterlijk doodvallen. Dat is een fenomeen dat zich voordoet in die pluimveehouderijen.

Minister, ik denk dat het fenomeen van de plofkip, zo wordt dat genoemd, eigenlijk duidt op het feit dat er een diep structureel probleem zit in ons landbouwmodel. Dat is alvast mijn analyse. Mijn vraag is of deze analyse wordt gedeeld door de Vlaamse Regering. Ik stel de vraag nu aan u. Ik stelde ze oorspronkelijk aan minister van Dierenwelzijn, Weyts. Maakt de Vlaamse Regering de analyse dat er een structureel probleem is in onze vleesproductie, en in het bijzonder in de pluimveehouderijen?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp-a): Minister, net als de collega's hebben we weer undercoverbeelden gezien van dierenrechtenorganisaties die nogmaals wantoestanden inzake dierenwelzijn in onze industriële veehouderijen aan het licht hebben gebracht. We zagen beelden van dieren in erbarmelijke omstandigheden, met duizenden op elkaar gepakt. Ze moeten zo snel groeien dat hun pootjes hun gewicht niet meer kunnen dragen. Het zijn kreupele dieren. Het zijn dieronwaardige beelden.

Ik heb ook heel bewust mijn vraag aan u gesteld als minister van Landbouw. We moeten de vraag durven stellen wat het verband is tussen ons huidig industriële landbouwbeleid en het onnodige dierenleed. Minister, we kunnen niet ontkennen dat ons landbouwbeleid almaar meer georiënteerd is op industriële vleesproductie, waarbij de kwantiteit primeert. Het is bulkproductie voor export, deze heeft weinig toegevoegde waarde, en gaat ten koste van, of brengt problemen mee, op het vlak van dierenwelzijn, milieu, volksgezondheid en ook voor het inkomen van de landbouwer. Daar bestaat een probleem.

Minister, hoe ziet u de toekomst van onze industriële vleesproductie in het licht van al die schandalen met betrekking tot het dierenwelzijn en de volksgezondheid?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, ik heb een aantal keren naar het dierenwelzijn en de volksgezondheid horen verwijzen. Aangezien ik niet bevoegd ben voor het dierenwelzijn of de volksgezondheid, zal ik hier niet op ingaan. Er zijn natuurlijk nog een aantal andere vragen gesteld over het landbouwbeleid en over de wijze waarop ons voedsel wordt geproduceerd.

Ik wil beginnen met te stellen dat het onaanvaardbaar en hallucinant is dat de regelgeving met de voeten wordt getreden en dat er wordt gefraudeerd op de kap van de mensen die de regelgeving en de normen wel respecteren. Iedereen wordt hierin meegesleurd, ook wie het goed doet en de normen respecteert. Dit is tweemaal een afstraffing. Ze worden beconcurrereerd door iemand die fraudeert en de normen niet respecteert. Die persoon kan goedkoper produceren en de mensen die het goed doen, worden eigenlijk uit de markt geconcurrereerd. Bovendien worden ze meegesleurd in een framing, alsof iedereen die aan landbouwproductie doet en kippen produceert op dezelfde wijze te werk gaat. Ik vind het heel belangrijk te onderstrepen dat dit niet het geval is.

Hoe kunnen we dit voorkomen? Dit doen we natuurlijk met voldoende goede en sluitende controles. Er zijn ook onaangekondigde controles door de landbouwadministratie. We hebben hiervoor, om in de context van de kippen te blijven, al pluimen gekregen van de Europese Rekenkamer, die vindt dat wij op het vlak van landbouwbeleid zeer performante, schitterende en ook onverwachte controles uitvoeren. We zien dat we mooie resultaten neerzetten. De handhaving en de normering zijn zeer belangrijk, ook met betrekking tot dierenwelzijn.

Mijnheer Engelbosch, een ander element is het algemeen landbouwmodel. De vraag is dan hoe ik dat verder zie evolueren. Volgens mij gaat het niet enkel om het landbouwmodel, maar om het volledig voedselmodel. U hebt me terecht gevraagd hoe we de consument nog meer en nog beter kunnen informeren. Het klopt natuurlijk dat de consument steeds minder geld aan voedsel spendeert. Vroeger ging de grootste hap uit het gezinsbudget naar voedsel en de voedselproductie was dan ook bijzonder belangrijk. We zijn dat gedeeltelijk verloren. De mensen willen zo goedkoop mogelijk voedsel, maar dat voedsel moet wel aan de hoogste standaarden voldoen. We moeten de consument natuurlijk verder informeren en sensibiliseren. De overheid doet dit om de burger op het juiste spoor te zetten.

Het laatste element heeft natuurlijk te maken met de eengemaakte markt in de EU. We hebben in heel de EU een gemeenschappelijk landbouwbeleid georganiseerd. We voeren nu volop gezamenlijke besprekingen over het landbouwbeleid na 2020. Het is zeer belangrijk dat er in die Europese context voldoende ruimte is om ervoor te zorgen dat de landbouwer een correcte prijs krijgt en dat de consument in heel die keten ook een eerlijke prijs betaalt voor alle standaarden waaraan het voedsel voldoet. Dat zijn de vragen die wij op tafel leggen. We moeten ervoor zorgen dat de primaire voedselproductie voldoende wordt gestructureerd.

We moeten ons vragen stellen bij ons eigen voedselmodel. We kunnen hier niet op een eiland een ander, apart landbouwbeleid ontwikkelen. Dat kunnen we niet. Er is een eengemaakt gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid. Er is een open en vrije markt. Wat de voedselproductie betreft, is het heel belangrijk dat we in de Europese context op de juiste manier afspraken maken. We moeten ervoor zorgen dat er garanties zijn dat de voedselproductie op een juiste, eerlijke en correcte manier kan gebeuren. Er moet voldoende aandacht zijn voor zaken als dierenwelzijn en onze landbouwers moeten een correct inkomen krijgen. Ik ben het ermee eens dat het belangrijk is hier volop op in te zetten, maar deze

punten moeten we vooral op het niveau van de EU invoegen in de nieuwe lijn die voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt uitgetekend. We leven nu eenmaal niet op een eiland en we kunnen niet zo maar op een eiland beslissen over een ander model. Ik denk dat we vooral hier de aandacht op moeten vestigen.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het grotendeels met u eens. Dat is de reden waarom ik een vraag heb gesteld over de bewustmaking van de consument. Het lijkt me niet wenselijk hier in Vlaanderen op ons eiland beslissingen te nemen waardoor het vlees wordt geïmporteerd en er inzake dierenwelzijn eigenlijk niets verandert.

U begrijpt ook dat Dierenwelzijn een aparte minister heeft, en maar goed ook. Maar als minister van Landbouw hebt u ook een verantwoordelijkheid om binnen Europa te bekijken wat mogelijk is, om inderdaad de normen te veranderen. U zegt dat u op die beelden ziet dat er fraude is gebeurd, dat er dingen gebeuren die niet mogen. Ik wil daarover een beetje genuanceerder denken. Als we met de normen die vandaag binnen Europa gelden, 30.000 kippen binnen een stal op elkaar zetten, dan zitten daar kadavers tussen. Als men kippen op zes weken tijd vetmest, dan zitten daar inderdaad kreupele kippen tussen. Het is gewoon een feit dat de normen binnen Europa te laag zijn.

Ik heb nog een concrete vraag, minister. Kunt u wat dieper ingaan op de vraag hoe wij in Vlaanderen de consument bewust kunnen maken? Kunt u met het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) initiatieven nemen om specifiek inzake dierenwelzijn de consument aan te zetten tot bewuster kopen? Kunt u dat iets concreter maken?

Hermes Sanctorum-Vandevorde (Onafhankelijke): Minister, ik ben het met u eens dat zowel handhaving als een strengere normering bijzonder belangrijk is. Uiteraard. Maar we mogen nog zoveel controleren als we willen, we mogen nog zulke strenge normen invoeren als we willen, binnen het model waarbij we op heel korte tijd heel veel vlees produceren en daartoe zelfs speciale rassen creëren, ga je dat leed dat we nu hebben gezien met die undercoverbeelden, nooit onmogelijk maken. Dat is eigenlijk het probleem. Zolang Vlaanderen zich inschakelt in de economische logica van een wereldmarkt voor vlees, geven we eigenlijk forfait. Dan zeggen we: 'Oké, dat dierenleed is spijtig, maar we doen mee met de rest van de wereld.' Ik denk dat er vanuit het kleine Vlaanderen toch een ander geluid mogelijk is.

Els Robeyns (sp.a): Minister, dank u voor uw antwoord, maar ik wil me toch grotendeels aansluiten bij de heer Sanctorum. Uiteraard moeten normen en regels worden gerespecteerd. Er moet worden gecontroleerd. De vraag is of de normen streng genoeg zijn op het vlak van dierenwelzijn. Maar we mogen ons toch ook niet verstoppen achter Europa. Ik heb altijd het gevoel dat, als het op economische belangen aankomt, dierenwelzijn een beetje ondergeschikt werd en dat we ons verstoppen. Het is ons landbouwmodel, dat zich op steeds grotere productie oriënteert, dat voor steeds meer dierenleed zorgt. Die twee zijn volgens mij inherent met elkaar verbonden.

Minister, is volgens u onze industriële vleesproductie verzoenbaar met de elementaire normen van dierenwelzijn? Volgens mij is het antwoord neen, en moet u fundamentele keuzes durven te maken voor een kleinschalige, duurzame landbouw. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: Als ik het goed begrijp, zijn de wolven voor mevrouw Meuleman en de kippen voor de heer Caron.

De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik volg u in uw antwoord. Ik ga vandaag niet pleiten voor de bedrijven waar de beelden gedraaid zijn. Ik pleit hier wel voor de brede sector en voor de inspanningen die zij doen. Ik wil een oproep doen tegen de polarisatie en voor nuancering ten aanzien van dergelijke beelden. *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Ja, verdraagzaamheid, mijnheer Caron. U bent daar goed in.

Dierenwelzijn is heel belangrijk, zowel voor Open Vld als voor de pluimveehouders. Ze hebben er alle belang bij dat dat correct gebeurt. Minister, het is zoals u zegt, er zijn regels die Europees zijn afgestemd. Goede controle en ook sanctionering zijn heel belangrijk wanneer die regels worden overtreden.

Ik heb onlangs zelf een stage gedaan bij een pluimveehouderij. Ik zie welke inspanningen, ook economische, dagelijks worden geleverd. Ik wil de minister van Dierenwelzijn oproepen om ook eens zelf op het terrein te gaan. Het is heel belangrijk om te weten hoe het er echt aan toe gaat. De sector doet heel wat inspanningen. Ik denk aan het project 'De andere kip'. Ik wil aan beide ministers, die van Landbouw en die van Dierenwelzijn, vragen om te bekijken of ze eventueel samen een convenant kunnen afsluiten.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Dertien tot zeventien volwassen kippen per vierkante meter krijgen zes weken levenskwaliteit, als je het woord 'kwaliteit' hier durft te gebruiken. 300 miljoen kippen, waarvan het grootste deel zijn bestemd voor de export. Er gebeuren explosieve investeringen in de kippenfokkerij, met uw steun, minister, als vergunninggevende overheid. U verschuilt zich achter Europa. Ik zou graag hebben dat u daar pleit voor strengere normen, voor minder dieren per vierkante meter, voor scharrelruimte en voor kwaliteit voor die dieren. Mijnheer Engelbosch, dan zullen die dieren inderdaad meer kosten in de winkel. Maar de schuld op de rug schuiven van de consument, is ook niet fair. Het zijn de distributie en de grote vleesindustrie die de prijzen naar beneden drukken.

De overheid moet de regels opleggen zodat die dieren in goede kwaliteit kunnen leven en wij goed vlees krijgen. Dat moet gebeuren. Wij kunnen in Vlaanderen optreden. Kijk naar Zweden, Denemarken, Nederland. Als daar fokkers dieren afleveren en de welzijnsindicatoren zijn laag – want er zijn controles aan het begin van het slachthuis – dan mogen ze minder dieren per vierkante meter kweken. Er zijn dus oplossingen en de lidstaten hebben ruimte om dat te doen. Waar wacht Vlaanderen toch op? *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, laat me duidelijk zijn: ook onze fractie veroordeelt natuurlijk alle gevallen van inbreuken op dierenwelzijn. Het is natuurlijk gemakkelijk om de schuld te steken op de grootschalige industrie zowel in de veesector als in de kippensector. Door te zeggen dat we ermee gaan stoppen, is het probleem niet opgelost. Wat gaan we doen? Gaan we alles importeren vanuit Zuid-Amerika en andere landen waar dierenwelzijn niet eens op de politieke agenda staat, collega Engelbosch?

Ik volg collega Caron: de schuld of een stuk verantwoordelijkheid leggen bij de consument is terecht, maar de schuld leggen vanwege de prijs is niet correct. Het zijn de grootwarenhuizen die die prijzenslag organiseren. Vandaar mijn bijkomende vraag. Minister, u zegt dat u de consument wilt sensibiliseren over het aankopen van voeding. Ik denk dat u ook inspanningen moet doen om de grootwarenhuizen te sensibiliseren over hun soms schandalige prijzenslag.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, collega's, wat niet te verdedigen valt, moet niet worden verdedigd, en ik wil dat ook niet doen. Maar wie de fragmenten heeft gezien en de sector kent, weet dat er dieren werden gefilmd die eigenlijk ziek zijn en die ook niet de gewone praktijk van een normale pluimveehouderij weerspiegelen. Laat ons duidelijk zijn: dit is een slag in het gezicht van alle goedmenende pluimveehouders die vandaag hun bedrijf op een zeer professionele en goede manier runnen.

Minister, mijn vraag is heel simpel. Wie kan 'the race to the bottom' om zo goedkoop mogelijk voedsel te bekomen, stoppen?

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik hoop dat jullie goed hebben geluisterd naar een aantal betogen die hier zijn gehouden. Eigenlijk heb ik hier gehoord dat er twee soorten productie kunnen zijn: productie die niet voldoet aan dierenwelzijn en productie die wel voldoet aan dierenwelzijn. Wel, ik ben het daar niet mee eens. Elk dier dat wordt gekweekt en dient voor voedsel, moet aan de hoogste standaard voldoen en worden gekweekt volgens de normen die er zijn op het vlak van dierenwelzijn. Zeggen dat er eigenlijk twee soorten voedsel zijn en dat we campagne gaan voeren voor het ene voedsel en dat het andere voedsel slecht is, daar ben ik het niet mee eens. Laat ons de normen voor dierenwelzijn hoog genoeg leggen en laat ons daar voldoende controle op uitoefenen.

Diegenen die hier nu komen pleiten, tegen mij als minister van Landbouw, dat ik ervoor moet zorgen dat de normen voor dierenwelzijn veel strenger moeten zijn en beter moeten worden gehandhaafd, zijn dezelfde die bij de onderhandelingen over de zesde staatshervorming altijd hebben gezegd dat de minister van Landbouw alstublieft geen bevoegdheid op het vlak van dierenwelzijn mag hebben. Het zou een schande zijn dat de minister van Landbouw ook iets te zeggen heeft op het vlak van dierenwelzijn. *(Applaus bij CD&V)*

Wat is het nu? *(Rumoer)*

Wilt u dat nu anders zien? Zegt u nu, collega's die die betogen hebben gehouden, dat de minister van Landbouw ook verantwoordelijk moet worden voor dierenwelzijn? Wat is het nu? Is het dierenwelzijn en landbouw of is het een aparte bevoegdheid? Wij hebben gekozen, collega's, om dierenwelzijn – en ik sta daar helemaal achter – onder te brengen bij een andere minister. Er wordt gekeken naar handhaving en het opleggen van normen en vanuit Landbouw nemen wij ook onze verantwoordelijkheid.

Collega's, stel u voor dat we ingaan op een aantal voorstellen die hier zijn geformuleerd. We gaan eenzijdig in Vlaanderen, onder impuls van de minister van Dierenwelzijn en misschien samen met de minister van Landbouw, andere normen opleggen en in Vlaanderen een heel ander landbouwmodel ontwikkelen. Wat gaat er gebeuren? De kippen bij ons zullen duurder worden. Wat zullen de consumenten doen? Ze zullen kiezen voor kippen die worden ingevoerd uit het buitenland, binnen of buiten Europa, die aan veel mindere standaarden op het vlak van dierenwelzijn voldoen, maar die fors goedkoper zijn.

Dus ook daar is er geen oplossing. Wij mogen dat zelfs niet doen. We zitten in een eengemaakte Europese markt en ik verstop mij daar niet achter. Ik heb daarnet gezegd dat ik zelf binnen Europa pleit om ervoor te zorgen dat er een gelijk speelveld is en dat alle voedsel dat op onze markt komt aan dezelfde hoge standaarden voldoet. Dat is wat ik vanuit mijn bevoegdheid voor Landbouw ook de komende maanden hard zal bepleiten in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. U hoort mij hier niet zeggen dat ik dat niet belangrijk vind. Ik zal dat op de tafel leggen. Maar laat ons die eengemaakte markt bewaken, want we

hebben open grenzen en als wij hier eenzijdig iets afspreken, collega's, dan geef ik op papier dat binnen de kortste keren de voedselproductie bij ons weg zal zijn en dat we helemaal de speelbal zullen zijn van internationale voedselproductie. Dan pas zullen we kunnen spreken van industriële productie zoals die buiten Europa en zelfs in een aantal Oost-Europese landen bestaat.

Dan kom ik tot de consument. Wij wijzen de consument niet met de vinger, maar ik vind wel dat wij de consument goed moeten informeren over wat hij koopt, hoe het geproduceerd is en aan welke standaarden het voldoet. Ik kan met de hand op het hart zeggen dat als je producten koopt die bij ons geproduceerd zijn, die aan de hoogste standaarden voldoen op het vlak van voedselveiligheid en op het vlak van dierenwelzijn. Daarover moeten we de consument voldoende informeren en daar moet ook de VLAM, collega Engelbosch, voldoende nuance leggen en voldoende correct informeren. Zij zijn zeker van plan om dat nog meer te doen in de toekomst. Wij hebben deze ochtend een zeer goede gedachtewisseling gehad, onder andere ook over de biolandbouw. Ook dat is een van de zaken die zij binnenkort veel meer zullen bekendmaken en promoten bij de consument.

Collega's, het is een collectieve verantwoordelijkheid binnen Europa om de normen zo hoog mogelijk te leggen en om daar voldoende controle op uit te oefenen maar ook om ervoor te zorgen dat er een eengemaakt 'level playing field' is waarbij iedereen aan dezelfde strenge normen moet voldoen. Op die manier zetten we altijd maar stappen vooruit, zowel op het vlak van voedselproductie als op het vlak van dierenwelzijn.

Collega Dochy, hoe kunnen we de 'race to the bottom' stoppen? U kent mijn oplossing voor dat probleem. Ik geloof daar heel sterk in, namelijk dat we moeten zorgen dat de primaire producenten, de landbouwers, niet individueel op die markt moeten treden waar ze allemaal tegen elkaar worden opgezet en uitgespeeld tegen de grote afnemers, de grote ketens die zo goedkoop mogelijk dat voedsel willen aanleveren. Ik geloof heel sterk in het organiseren van de markt op dat vlak, in het oprichten van producentenorganisaties en brancheorganisaties. Ik hoop dat in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid, zoals we hebben voorgesteld en wat we hopelijk met de 27 lidstaten zullen beslissen, Europa nog meer instrumenten zal geven om die sector nog beter te organiseren zodat de laagste prijs niet meer de norm is, maar wel de juiste prijs en een eerlijke prijs voor onze boeren. *(Applaus bij CD&V)*

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, na uw laatste antwoorden ben ik vooral heel erg blij dat we een zeer goede beslissing genomen hebben om dierenwelzijn niet onder te brengen in het landbouwbeleid. *(Applaus bij de N-VA en Groen)*

U zegt in uw antwoord dat wij voldoen aan de strengste normen en dat er strenge normen zijn in Europa. Niets is minder waar! Ik denk dat iedereen het er kamerbreed over eens is dat de normen binnen Europa te laag zijn. Het is aan de ministers van Landbouw binnen Europa om nieuwe afspraken te maken om binnen Europa te kijken – daar hebt u wel gelijk – hoe we kunnen komen tot een sector waar de landbouwer er beter van wordt maar ook het dierenwelzijn vooruitgaat.

U mag niet op uw eiland van de landbouw leven, u hebt ook een verantwoordelijkheid inzake dierenwelzijn. Ik denk dat men toch eens tot dat besef moet komen. Ik begrijp eerlijk gezegd niet goed dat u altijd zegt: 'Dat is dierenwelzijn, daar wil ik niets mee te maken hebben.' Als u zegt dat het vlees dat hier in de rekken ligt, voldoet aan de strengste normen, dat dat het beste en het veiligste vlees van Europa is, dan stel ik voor dat u eens over de grens in Nederland gaat kijken waar men met kwaliteitslabels werkt en waar men de consument duidelijk maakt welke levensperiode een kip heeft gehad, hoe ze is opgegroeid en dat het geen massaproductie is, zoals hier soms het geval is. Kom alstublieft niet

verkondigen dat wij hier het beste landbouwmodel hebben met het beste dierenwelzijn, want dan doet u de waarheid geweld aan! (*Applaus bij de N-VA en Groen*)

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik ben het alvast eens met de heer Dochy dat we die 'race to the bottom' moeten doorbreken. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn, maar misschien zijn we het dan niet eens over de manier waarop.

Minister, u voorspelt een kaalslag in de sector als we de normen zouden verstrengen in Vlaanderen. Ik ben het niet eens met die analyse. Vlaanderen kan zich net onderscheiden als het bijzonder strenge normen invoert en als de consument daar op den duur gevoelig voor kan worden gemaakt. Ik ben daarvan overtuigd. Op dat vlak verschillen we van mening.

Ik ben het wel met u eens dat de VLAM qua marketing een tandje bij kan steken als het gaat over het promoten van de meest diervriendelijke alternatieven. Naar mijn gevoel gebeurt dat vandaag onvoldoende. Deze organisatie krijgt bijzonder veel overheidsgeld. Voor elke 100 euro van de privésector krijgen ze 60 euro van de overheid. Ze worden dus echt wel goed betaald door de overheid. We mogen hen dan ook de taak opleggen om de meest diervriendelijke methode inzake productie te promoten.

Els Robeyns (sp.a): U bent de minister verantwoordelijk voor Landbouw en u moet uiteraard waken over de kwaliteit van onze vleesproductie. Kwaliteit betekent volksgezondheid, maar betekent ook dierenwelzijn. Ook daar zijn bepaalde vereisten die de consument terecht mag stellen en zijn er garanties die de consument mag krijgen. Ik ben het er helemaal mee eens dat we op Europees niveau moeten pleiten voor strengere normen op het vlak van dierenwelzijn.

Ik blijf bij mijn punt dat we ook drastische keuzes moeten durven maken wat ons landbouwmodel betreft. Als we blijven gaan voor grootschalige productie met meer dan 300 miljoen kippen en 11 miljoen varkens, dan is dat niet voor eigen consumptie. We moeten durven kiezen voor een beperking van de industriële vleesproductie, voor minder vlees maar voor meer kwaliteitsvol vlees zodat we meer garanties hebben op het vlak van dierenwelzijn, op het vlak van volksgezondheid en dat bovendien door de toegevoegde waarde de landbouwer een eerlijker inkomen krijgt voor zijn harde werk. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het eventueel inzetten van IS-strijders als acteur door Nederlands Toneel Gent

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het eventueel inzetten van IS-strijders als acteur door NTGent

ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het eventueel inzetten van IS-strijders als acteur door NTGent bij een voorstelling over het Lam Gods-retabel

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, vandaag raakte bekend dat NTGent advertenties heeft geplaatst waarin zij teruggekeerde IS-strijders – ik noem ze liever IS-terroristen – een rol willen aanbieden in een toekomstig

theaterstuk. Ze moeten figureren als kruisvaarders. Terwijl ik het aan het zeggen ben, klinkt het te gek voor woorden dat we hierover moeten debatteren.

Minister, er zijn twee mogelijkheden. Ofwel is het hen menens met hun advertentie en dan flirten ze met de grenzen van het wettelijke. Ofwel is het een ordinaire, wansmakelijke publiciteitsstunt en hebben ze de grens van het fatsoen wel degelijk overschreden, niet alleen in mijn ogen maar, als ik de publieke opinie beluister, in de ogen van zeer veel mensen. Ze hebben een terreurbeweging gebanaliseerd en spuwen eigenlijk in het gezicht van de vele duizenden slachtoffers die IS de afgelopen jaren heeft gemaakt.

Minister, mijn vraag is klaar en duidelijk. Welke stappen zult u ondernemen om NTGent tot andere gedachten te brengen en ervoor te zorgen dat zij deze wansmakelijke publiciteitsstunten niet meer herhalen in de toekomst?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, ik ben deze ochtend wakker gebeld met de prachtige stem van mevrouw Van Werde. Ik dacht: "Mijn dag begint goed." Maar toen stuurde ze mij een link door en was die dag wel eventjes anders. Ik was van het Lam Gods geslagen, letterlijk te nemen deze keer. Ik vroeg me af of we nu alles hadden gehad, maar neen hoor, het kan altijd beter.

De heer Milo Rau, de nieuwe artistiek directeur van NTGent, gaat dus op zoek naar mensen voor een nieuwe productie van het gezelschap met betrekking tot het Lam Gods. Hij gaat op zoek naar nogal speciale profielen.

Hij noemt het 'overtuigde gelovigen'. Ik ben ook een overtuigd gelovige, maar blijkbaar bedoelt hij wel iets anders, namelijk mensen die in naam van hun geloof misdaden begaan. Ex-Syriëstrijders, teruggekeerde Syriëstrijders, zouden dus welkom zijn. Ook mensen die bijvoorbeeld hun broer hebben vermoord, zijn welkom. Je kunt je daar toch wel ernstige vragen bij stellen. Collega Depoortere heeft het ook aangehaald: als het om een publiciteitsstunt gaat, vind ik het nog erger. Dat wil ik er ook bij zeggen.

Daarom stel ik een vraag aan u, minister van Cultuur. De mensen kijken thuis, ze begrijpen het niet en verwachten van u ergens een antwoord. In hoeverre vindt u het verantwoord om teruggekeerde IS-strijders zo een forum aan te bieden op een podium? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, als cultuurminnend parlementslid vind ik het uiteraard schitterend dat cultuurgezelschappen en toneelgezelschappen op zoek gaan naar een actuele invulling van klassiek werk. Dat is hier duidelijk het geval, zo heb ik toch mogen horen. Maar dan wil ik toch van dit podium gebruikmaken om de vraag te stellen aan de mensen die die artistieke invalshoek zoeken, of het zo verstandig is om mensen een forum, een podium en ook mediacoverage te geven. Want laat ons niet flauw doen: op het moment dat die mensen zich zouden aanbieden en zouden gaan meespelen, dan zou dat een mediacircus van jewelste worden.

Moet je die mensen letterlijk en figuurlijk een podium aanbieden die tot voor kort niet alleen al onze westerse waarden bestreden, maar die vooral voor de culturele sector in de landen waar ze actief waren, ten aanzien van erfoed, van iedereen die er een andere mening op nahield, van iedereen die zich wou verenigen in een vereniging die hun niet aanstond, eigenlijk maar één antwoord hadden? Zij hadden niet alleen een groot lak aan waarden die universeel zouden moeten zijn, maar ze namen geen genoegen met woorden. Ze voegden ook daad bij woord.

Er zijn veel mensen uit de culturele sector in Syrië, in Irak en in andere landen die het nu niet meer zullen kunnen meemaken dat IS-strijders in Vlaanderen op een podium gaan klimmen. En dus is de grote vraag: waar is men op dit moment mee bezig, met de artistieke vrijheid, die voor onze fractie een zeer belangrijk goed is, zo in te vullen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Inderdaad, mijnheer De Ro, artistieke vrijheid bestaat in ons land en is zeer belangrijk, maar zoals elke vrijheid heeft ze ook haar grenzen. De grens wordt in dit geval door de wet, en wel degelijk door de strafwet, bepaald. Mensen die aan de zijde van IS gevochten hebben, de zogenaamde Syriëstrijders, zijn bij hun terugkeer in dit land per definitie strafbaar en worden dus aangehouden door politie en/of gerecht. Daarnaast is ook het aanzetten tot haat, niet alleen in de straat, maar ook op een podium, strafbaar. Dat is een tweede buffer waar politie en/of gerecht desgevallend gebruik van kunnen maken wanneer zij hun werk doen.

Maar ik wil het zover niet laten komen. Ik wil wel degelijk een gesprek met NTGent, waarin wij een gedachtewisseling kunnen hebben over waarom zij dit willen doen. Ik had de advertenties gezien de laatste dagen, en ik dacht in het begin dat het een stunt was. Het is zeker een stunt, maar het schijnt letterlijk te nemen te zijn – op dit ogenblik ga ik daar toch van uit. Het schijnt menens te zijn.

Een theater of een plek van kunsten mag een plek van confrontatie zijn, maar moet ook een plek van heling zijn. Het kan niet het ene zonder het andere zijn. Als de misdaden die door IS-strijders gepleegd zijn, nog vers zijn, en als de wonden die de slachtoffers vandaag nog altijd voelen, nog helemaal niet geheeld zijn, voor zover ze ooit zullen kunnen helen, dan is het geen helende opdracht van een theater om hier letterlijk mensen een forum te geven die eigenlijk alleen maar voor verdeeldheid in een samenleving en in een stad kunnen zorgen. Want dat is toch ook een van de opdrachten van een stadstheater. Een stadstheater heeft vele opdrachten, maar het heeft ook de opdracht om een bepaald soort verbondenheid over alle bewoners van de stad en het ommeland heen te bewerkstelligen. En met het letterlijk op een theaterpodium stellen van gewezen IS-strijders, denk ik niet dat dat kan werken.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, ik ga akkoord met u wanneer u zegt dat er grenzen zijn aan artistieke vrijheid. Uiteraard zijn er grenzen aan artistieke vrijheid. Ik stel vast, wellicht samen met u, dat die grenzen vaak worden opgezocht, al was het maar om de nodige publiciteit te kunnen creëren rond een bepaald theaterstuk, zoals dat nu eigenlijk het geval is.

Als we dat vaststellen – dat is een vaststelling die we nu vandaag moeten maken – is er meer nodig dan een gesprek, is er meer nodig dan woorden. We moeten daar het feit gebruiken dat u massaal subsidies geeft aan dergelijke theatergezelschappen, wat u ook wel het recht geeft om te bepalen in welke mate, aan welke voorwaarden er kan en moet worden voldaan vooraleer die subsidies worden vrijgegeven. Minister, ik heb een bijkomende vraag: is dat een piste waaraan u effectief denkt?

Marius Meremans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben alleszins blij dat u een gesprek start. Hopelijk leidt dat tot iets.

Ik heb van een collega vernomen dat er vanavond een extra raad van bestuur zal plaatsvinden van NTGent. Ik neem aan dat de zaak daar zal worden besproken. Dat gebeurt op vraag van de N-VA Gent.

Ik kijk ook een beetje naar de cultuursector zelf. Ik geloof sterk in zelfregulering. Bepaalde directeurs van kunstencentra, een bepaald deel van de cultuursector, is er vaak bij om kritiek te leveren op deze regering, kritiek op maatschappelijke thema's. Ik begrijp dat. En dat moet kunnen. Maar nu stel ik de vraag: waar blijft de cultuursector nu met zijn kritiek? Waar zijn die stemmen nu? Vindt de cultuursector of dat deel van de cultuursector het normaal wat hier gebeurt? (*Applaus bij de N-VA*)

Als je kritiek hebt op het ene, verwacht ik ook dat je kritiek durft te hebben op collega's die dingen doen die volgens jou niet kunnen. Of zwijgt de sector nu?

Ik ben er niet voor dat alles wordt geregeld vanuit de overheid. Maar IS krijgt dus wel degelijk 2,6 miljoen euro per jaar. (*Opmerkingen. Gelach*)

Excuseer. NTGent. Neem me niet kwalijk. NTGent krijgt 2,6 miljoen euro per jaar. Dat is terecht, want het is een cultuurbaken. Maar artistieke vrijheid heeft haar grenzen. Wat zult u daaraan doen? (*Applaus bij de N-VA*)

Jo De Ro (Open Vld): Minister, het is zeer goed dat u het gesprek aangaat. In tegenstelling tot wat ik hoor bij de twee andere collega's, die richting subsidies kijken, bepleiten we vanuit onze fractie – dat zal u niet vreemd zijn – geen preventieve censuur. Dat is trouwens een belangrijk grondwettelijk principe.

Maar als je begint te spreken over de subsidies, dan wordt het dwang, collega's. Ik vind dat het parlement daar niet op moet aandringen. Ofwel zijn we voor vrijheden en verantwoordelijkheden, ofwel zijn we dat niet. (*Rumoer. Opmerkingen*)

Onze fractie kijkt absoluut niet naar subsidies. We kijken niet naar censuur. Wij proberen vanop dit podium onze verontwaardiging mee te geven. En als u dat gesprek aangaat, neem dan de verontwaardiging mee die vandaag al leeft in mijn stad. Krijgen die mensen een podium? Die kleine groep mensen die vertrokken zijn? Ten opzichte van zoveel ouders, familieleden, leerkrachten en coaches van die gasten die de afgelopen jaren thuis zijn gebleven en hier hebben gewerkt aan de maatschappij? Is dat de boodschap?

Als u die boodschap wilt meegeven, dan ben ik heel blij. Dan spreken we hier niet over subsidies, maar over de eigen verantwoordelijkheid van die mensen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, de heer Heene zegt dat NTGent geen terroristische aanslagen wil rechtvaardigen. Na die letterlijke oproep naar mensen die gevochten hebben voor IS of die strijdvaardig zijn voor andere religies, vind ik dat geen afdoend antwoord.

U bent van Brussel, u zult ongetwijfeld BRUZZ lezen. Daarin staat vandaag een getuigenis van een man die slachtoffer is geworden van de aanslagen van 22 maart. Daaruit blijkt nogmaals hoe moeilijk en hoe pijnlijk het verwerkingsproces verloopt voor die slachtoffers. En we moeten het zelfs niet zo ver zoeken. Zelf was ik, samen met mijn toenmalige collega's van het partijsecretariaat, aanwezig toen de bom in Maalbeek afging. We hebben die horen en voelen aangaan en de eerste zorgen toegediend aan de slachtoffers. Wat hier geschreven staat, die getuigenis van die man, zie ik nog altijd bij veel van mijn oud-collega's.

Minister, daarom, met die tweede verjaardag van 22 maart in het vooruitzicht volgende week, ben ik blij dat u hier die grenzen van die artistieke vrijheid heel duidelijk afbakt als het gaat om een forum geven aan IS-strijders. Welke boodschap gaat u echter geven aan NTGent? Kan NTGent echt een podium geven aan jihadi's om hun extremistische boodschap te verspreiden en die polarisatie in onze samenleving nog verder te voeden?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, dit stuk gaat over radicale geloofsbeleving. Het is gebaseerd op het Lam Gods, waar collega Meremans duidelijk een klap van heeft gekregen. Collega's, ik weet niet of sommigen van u Five Easy Pieces hebben gezien, het theaterstuk van dezelfde Milo Rau, die ook deze Lam Gods zal regisseren. Dat ging over de zaak-Dutroux en het werd gespeeld door kinderen. Dat was een volwassenenvoorstelling. Het was dé voorstelling van het theaterfestival het voorbije jaar, eind augustus. Milo Rau is niet te beroerd om moeilijke, heikele maatschappelijke thema's aan te pakken, maar hij doet dat met zo'n diepgaand respect voor de mens en de samenleving. Ik was in ieder geval diep ontroerd na die voorstelling. Het was de mooiste die ik heb gezien de jongste jaren. Ik kom daar eerlijk voor uit. Dus, ik zou zeggen, geef hem credits. Hij zal waarschijnlijk een fantastische voorstelling maken.

Het is niet wijs om op zo'n manier oproepen te doen om IS-strijders, gelet op de tussenkomsten. Minister, wijs is het niet. Ik vind het fijn dat u met hen gaat praten. Ik zou ook zeggen: overtuig hen ervan dat je dit soort obstructie niet moet doen.

Aan collega Meremans wil ik toch ook iets zeggen. Als één moslim een terreurdaad stelt, dan roepen sommige mensen er ook toe op dat alle moslims in de wereld die terreurdaad moeten bestrijden. Wel, dat zal ik nu niet doen. (*Rumoer. Opmerkingen van Marius Meremans*)

Minister Sven Gatz: Voorzitter, ik overdrijf niet als ik zeg dat de heer Milo Rau, zoals de heer Caron heeft aangegeven, wel degelijk een groot kunstenaar is. Mijnheer Caron, bij de voorstelling waarnaar u verwijst, was er natuurlijk wel het gegeven dat het twintig jaar na datum was, waardoor, als ik het voorzichtig mag uitdrukken, er een zekere loutering was gekomen, zelfs al helen sommige wonden nooit. Dit hier is heel vers, heel controversieel, en het perspectief van de heer Van de Wauwer, en ook van de heer De Ro, van de zwakkere, van de slachtoffers zou ik bij dezen toch wel echt voor ogen willen houden. Het gesprek dat met NTGent zal worden aangegaan, zal dus hierover gaan. Men kan deze wonden, zelfs met de beste artistieke omkadering, niet ongestraft openrijten. Dat gaat niet.

Ik wens dus eerst een gesprek te hebben. Ik ga nooit naar een gesprek met een gesloten agenda. U mag dat een gesprek noemen, op het matje roepen, de levieten lezen. U mag daarvan denken wat u wilt. Ik ga een pittig en openhartig gesprek met de mensen van NTGent hebben. Verder denk ik dat ieder zijn rol moet spelen. Ik ben de behoeder van de artistieke vrijheid, binnen de grenzen van de wet, en de politie en het gerecht zijn de behoeders van diezelfde wet. Ieder zal daar zijn rol spelen. Ik dank u voor de goede argumenten die hier zijn aangehaald, die ik ook zal kunnen gebruiken in het gesprek met het Gentse theater.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, na het absurde idee destijds van minister Homans om IS-strijders voor de klas te zetten, zijn we nu zo ver dat we IS-strijders een podium geven, letterlijk en figuurlijk. Voor ons, voor het Vlaams Belang is dat meer dan een brug te ver. Ik hoop dat u alles in het werk stelt om dergelijke wansmakelijke toestanden te vermijden. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Marius Meremans (N-VA): Ik hoor de heer Caron dat vaak zeggen. 'Het is niet wijs.' 'Het is stout.' 'Het is niet wijs.' Sorry, mijnheer Caron, maar op een gegeven moment verwacht de burger wel iets meer. Die is verbolgen en die wil dat wij reageren. Met te zeggen dat het niet wijs is, geraken de zaken ook soms niet opgelost. U mag nog steeds op de koffie bij mijnheer Rau, maak u vooral geen zorgen. Ik heb die behoefte minder.

Wat ik echter wil zeggen, is het volgende. U verwijst naar een toneelstuk. Marc Dutroux stond niet op het podium bij mijn weten. Wat zal het volgende zijn? Het is goed dat theaterstukken heikele thema's aansnijden. Stel u nu voor dat het zou gaan over kindermoord. Moeten wij Kim De Gelder verwachten op het podium? Als het gaat over seriemoordenaars, gaan we mijnheer Hardy uitnodigen op het podium? Hoe ver kan je gaan? Hoe ver kan je gaan? Wat hier gebeurt, is smakeloos en getuigt van zeer weinig respect voor slachtoffers, en dat moet heel duidelijk worden gemaakt aan de mensen van NTGent, en u zou dat beter steunen, mijnheer Caron. (*Applaus bij de N-VA*)

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik heb het even uitgerekend: minder dan 0,05 procent van de jonge mensen in mijn eigen stad of in de stad van collega Van de Wauwer is vertrokken. 99,95 procent is hier gebleven, werkt elke dag aan een schoolcarrière, aan creativiteit, aan ondernemingszin in Vlaanderen en probeert Vlaanderen vorm te geven. Ik stel voor dat, als de culturele sector het echt meent met dit soort actuele thema's op het podium te brengen, ze in die creatieve kringen – ze zijn welkom in mijn stad, ik denk dat ze ook in de Koekenstad welkom zullen zijn – audities organiseren. Ik zal de eerste zijn om ze daar een podium te geven. Gebruik de positieve, creatieve krachten van onze jongeren en geef niet telkens opnieuw het forum aan mensen die eigenlijk zelf hebben gekozen om niet deel uit te maken van deze maatschappij. (*Applaus bij Open Vld en Groen*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.49 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.01 uur.*

ONTWERP VAN DECREET betreffende onderwijsinspectie 2.0 – 1456 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende onderwijsinspectie 2.0.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, het verslag sprak voor zich, het was zeer helder en het behoeft geen verdere toelichting. Het had dan ook twee zeer goede verslaggevers.

Voorzitter, collega's, het voorliggende ontwerp van decreet verdient van onze fractie een pluim voor hoe het tot stand is gekomen. Minister, u hebt heel veel ruimte gegeven aan de mensen van de inspectie om samen met de collega's van de pedagogische begeleidingsdiensten, met mensen vanuit het onderwijs, met mensen vanuit andere inspectiediensten samen te kijken hoe een nieuw decreet over de onderwijsinspectie anno 2018 eruit zou kunnen zien. Ik hoor van heel veel mensen die aan het participatieproces hebben deelgenomen, dat dat ook te merken is aan het resultaat. Participatie leidt niet altijd tot resultaat, mensen voelen zich soms wat bedrogen over de inbreng die ze niet terugvinden, maar hier kan dat in ieder geval niet worden gezegd.

Onze fractie wil hier nog even wijzen op het feit dat we heel veel belang hechten aan een betere samenwerking tussen de reguliere inspectie, de onderwijsinspectie en de inspectie van levensbeschouwelijke vakken. Nog niet zo lang geleden hebben we bij de bespreking van en de stemming over het decreet op de eindtermen al stappen gezet. We hopen dat bij de eerste rapportering van de onderwijsinspectie en van de inspectie levensbeschouwelijke vakken, dit zal leiden tot een open debat in ons huis, en tot een effectieve kwaliteitsverbetering op het terrein, en niet tot de polarisatie waar sommigen misschien op aansturen.

Het ontwerp van decreet is voor onze fractie een belangrijke stap voorwaarts. Het zet heel sterk in op 'good governance'. Scholen en CLB's worden erkend als centrale actoren binnen het kwaliteitsbeleid van het Vlaams onderwijs. Bepaalde zaken worden vereenvoudigd en de doorlichtingstermijnen worden van tien naar zes jaar gebracht.

Tot slot, het feit dat de stem van leerlingen en ouders werd gehoord in de afgelopen jaren door de inspectie, hebben we al meerdere keren bij de bespreking van de Onderwijsspiegel belicht en toegejuicht. Het feit dat het ook in de toekomst zal blijven gebeuren – we hebben daarvoor het woord van de inspecteur-generaal, hij kijkt mee over mijn schouder –, stemt ons zeer tevreden. Het zijn effectief ouders en leerlingen die met scholen een contract aangaan, maar meer dan dat, een half leven in hun jeugdijaren daar doorbrengen. Ze hebben er dus alle belang bij dat de interne en externe kwaliteitscontrole tot een hogere kwaliteit van ons Vlaams onderwijs leiden. We zijn ervan overtuigd dat met dit ontwerp van decreet een belangrijke stap voorwaarts is gezet.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, we zijn blij dat er een nieuw ontwerp van decreet is op de onderwijsinspectie omdat kwaliteitsbewaking de essentie is van goed onderwijs. Wat we evident vinden, maar het misschien niet is als je vandaag naar de graad van inspectie kijkt, is dat elk kind in zijn schoolcarrière in het basis- of het secundair onderwijs minstens één keer een inspectie krijgt in de school waar hij of zij schoolloopt. Het is goed dat dat vanaf nu wel de doelstelling is. Het is ook goed dat de inspectie van een loutere controleur ook een coach wordt van scholen en schoolteams. In het onderwijsveld is daar heel veel vraag naar.

Voor ons is een verlaging van de planlast heel belangrijk omdat heel veel leerkrachten aangeven dat dat voor hen de job extra zwaar maakt.

Het zal nog moeten blijken in de feiten of de nieuwe manier van inspecteren ook daartoe leidt. We hopen alvast van wel.

Wat we betreuren, is dat we voor de levensbeschouwelijke vakken toch geen stap verder hebben kunnen zetten. U weet dat mijn fractie voorstander is van eindtermen levensbeschouwing die tot stand zijn gekomen in samenwerking met de levensbeschouwingen maar gecontroleerd door de algemene onderwijsinspectie. Wij denken dat dat gezonder is in een pluralistische samenleving en we betreuren dat die keuzes hier niet voldoende worden gemaakt.

Wat de inspectie, de Vlaamse Onderwijsraad en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen zelf hebben aangegeven, is dat wanneer men de controles wil opdrijven naar eenmaal om de zes jaar, het uiteraard zinvol zou zijn om ook de inspectie daar voldoende voor uit te rusten. Vandaag komt men er vaak niet toe om die doorlichting een keer in de tien jaar te doen. Met hetzelfde personeelskader zal een keer om de zes jaar waarschijnlijk niet mogelijk zijn.

Om alle voorgaande redenen zal sp.a zich onthouden bij de stemming.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, collega's, hier ligt een belangrijk ontwerp van decreet voor dat enkele noodzakelijke bijstellingen en hervormingen bevat. Onze fractie is dan ook positief.

In dit ontwerp van decreet staat de lerende centraal. Ook heeft de onderwijsinspectie geen louter controlerende functie, maar treedt zij ook op als partner van de onderwijsinstellingen in het streven naar kwalitatief onderwijs.

Vertrouwen vormt het sleutelbegrip. De onderwijsinstellingen krijgen het vertrouwen en zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de interne kwaliteitszorg. Dat geeft scholen de autonomie om goede kwaliteit te leveren. De onderwijsinspectie houdt die dan tegen het licht, maar stimuleert de scholen ook bij hun kwaliteitsbeleid. Die participatieve aanpak en de mogelijkheid tot dialoog vormen een belangrijke basis opdat de onderwijsinspectie niet meer als een grote onbekende wordt aangezien die stress en angst genereert bij scholen.

In het nieuwe doorlichtingsscenario zullen de scholen frequenter doorgelicht worden, minstens eenmaal om de zes jaar in plaats van eenmaal om de tien jaar, zoals dat nu was. Het is goed en noodzakelijk dat het nieuwe systeem na twee jaar geëvalueerd zal worden om onder andere de budgettaire impact en de werkdruk van de verkorting van de doorlichtingstermijn na te gaan.

Zeer belangrijk voor ons is dat scholen voldoende duidelijkheid krijgen over wat van hen verwacht wordt, niet alleen op het vlak van kwaliteit, maar ook inzake administratie – welke documenten ze wel en niet moeten bijhouden – om de administratieve lasten tot een minimum te beperken.

Deze nieuwe regeling verdient alle kansen. Uiteraard zullen we de nieuwe regelgeving op de voet volgen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik zal niet herhalen wat ik al in de commissie heb gezegd. Ik wens me te beperken tot een algemene beschouwing.

Binnenkort kan de onderwijsinspectie 2.0 van start gaan, maar misschien ligt de buitenwereld er niet zo wakker van. Het lijkt minder spectaculair dan de zaken waarmee ons onderwijs de laatste tijd in de pers komt, maar toch gaat het om een belangrijke aanpassing, een stap verder in de evolutie naar kwaliteitsbewaking in overleg.

Toen ik bijna 40 jaar geleden als beginnend schooldirecteur de eerste keer te maken kreeg met de toenmalige inspectie, leek het alsof het paneel van 'De rechtvaardige rechters' nooit van het Lam Gods was verdwenen. Streng maar rechtvaardig was een toepasselijke omschrijving voor een zinvolle kwaliteitsbewaking en kwaliteitsevaluatie die wel werd gevoeld als iets louter van bovenaf. Intussen is er inderdaad een gestage evolutie geweest naar een meer coöperatieve stijl van kwaliteitsbewaking, en die wordt doorgetrokken in het nieuwe ontwerp van decreet. De doorlichtingsteams stellen zich daarin op als partners van de scholen als geheel en werken op die manier aan kwaliteitsbewaking in samenwerking.

Een mooie illustratie daarvan is overigens al te vinden in de stijl en woordkeuze.

Op de website geeft men aan dat de adviezen na doorlichtingen in de periode van 1 januari tot 30 juni van het huidige schooljaar geen juridische gevolgen hebben,

maar ze gaan wel door, en heel toepasselijk heeft men het daar niet over 'geïnspecteerde' maar wel over 'deelnemende' scholen.

Voorzitter, ik beperk mij tot deze korte beschouwing. U zult begrepen hebben dat onze fractie dit ontwerp van decreet met overtuiging zal goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Onze fractie is zeer enthousiast over dit ontwerp van decreet. Het is een sterk ontwerp en ik wil aangeven waarom. Het is tot stand gekomen in cocreatie en met heel veel participatie. Dat geeft een enorme meerwaarde aan de inhoud ervan.

De onderwijsinspectie zal zelf het toezichtkader en het doorlichtingsinstrument kunnen opstellen. Dat getuigt van heel veel respect voor de autonomie en de deskundigheid van de onderwijsinspectie. We vinden dat ze dat ook verdienen.

Dit ontwerp van decreet zal er ook toe leiden dat men vanuit de school een eigen kwaliteitsbeleid vorm kan geven. Het gaat niet alleen om een externe kwaliteitszorg, maar ook een sterke interne kwaliteitszorg krijgt in de toekomst een belangrijke plaats. Er zullen prioriteiten kunnen bepaald worden, processen kunnen uitgetekend worden, er zal geëvalueerd en bijgestuurd kunnen worden. Dat zal leiden tot een versterking van de kwaliteit van ons onderwijs.

Het decreet bepaalt ook dat ouders en leerlingen in het doorlichtingsproces een plaats krijgen. Dat die participatie vorm krijgt in het decreet vinden we ontzettend positief. Collega's hebben er al op gewezen dat de scholen ook in een kortere periodiciteit een ontmoeting zullen hebben met de inspectie, niet om te controleren, maar om samen te kijken naar onderwijs en om samen te bekijken hoe ons onderwijs in Vlaanderen kan worden versterkt. Dat dit minstens één keer om de zes jaar zal gebeuren, vinden wij een belangrijke stap vooruit. Dat de inspectie in de toekomst twee soorten van adviezen zal verlenen is naar onze mening ook een sterk punt in het nieuwe ontwerp van decreet. We zijn ervan overtuigd dat dit de scholen in de toekomst een stevige basis zal geven om te evolueren naar een nieuw soort kwaliteitszorg. Daarom zijn we overtuigd van het belang van dit ontwerp van decreet en wensen wij de inspectie, maar ook het volledige onderwijsveld veel succes toe met de toepassing van en de werking binnen dit nieuwe kader. Het is een kans om de kwaliteit, die we vandaag reeds hebben, te behouden en nog te versterken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ook vanuit de oppositie vinden we dat er goede elementen in dit ontwerp van decreet zitten. Het gaat dan inderdaad om de manier waarop het tot stand is gekomen. Ook de onderliggende visie van de inspectie 2.0 kunnen we zeker mee goedkeuren. Ik heb een aantal dagen stage gelopen met inspecteurs. Het was een leerrijke en boeiende ervaring. Het is niet meer zoals vroeger. Met het decreet zullen er nog stappen vooruit gezet worden.

We delen de bezorgdheid dat de werklast al vrij hoog is en nog hoger zou kunnen komen te liggen. De vraag is of de doelstellingen binnen het huidige kader en met de huidige middelen zullen kunnen worden behaald. De bezorgdheid in verband met de levensbeschouwelijke vakken en de inspectie daarop delen we ook. Om die reden zullen we ons onthouden, maar we staan wel positief tegenover dit ontwerp van decreet, dat goede elementen bevat.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik schreef ooit een artikel met als titel: 'Schooldoorlichting als middel tot schoolverbetering'. Onderwijsinspectie is geen doel.

Op dit moment wordt de onderwijsinspectie te veel als doel gezien van scholen: de inspectie komt eraan, men leeft ernaartoe en ze is voorbij. Eigenlijk moet de onderwijsinspectie een middel zijn om te verbeteren. Het is ook daarom dat ik blij ben dat er validerende toetsen en die peilingsproeven worden meegenomen om te zien waar het werkelijk over gaat: onderwijskwaliteit. We moeten niet zozeer uitspraken doen over de aanpak door de school, want dat is nog altijd een vrijheid, en dat is ook waar onze leerkrachten en directies sterk in zijn.

Wij duimen inderdaad mee dat de schooldoorlichting een middel tot schoolverbetering zal zijn met dit ontwerp van decreet. We zullen het enthousiast goedkeuren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dit is het zoveelste ontwerp van decreet op rij inzake Onderwijs. Dit is wel een heel bijzonder ontwerp. Vertrouwen geven en verantwoordelijkheid nemen, is de basis voor ons nieuwe ontwerp van decreet over de onderwijsinspectie 2.0. We willen zoals een aantal collega's hier gesteld hebben, echt af van het beeld van onze inspectie als boeman in de scholen. Het doel moet zijn dat de onderwijsinspectie in de eerste plaats een partner is van onze scholen die samen met de pedagogische begeleiding, ouders, leerlingen en al het personeel zoekt om het kwaliteitsbeleid in de school echt te verbeteren.

In deze optiek past natuurlijk mijn gezegde dat een papier dat je alleen maar bijhoudt voor de inspectie, een overbodig papier is. Als een school paperassen bijhoudt, moeten die worden bijgehouden om het eigen kwaliteitsbeleid effectief te verbeteren.

Ik wil nog een bijzonder woord van dank richten aan onze inspecteur-generaal Lieven Viaene, die hier aanwezig is. Hij heeft dit ontwerp van decreet tot stand laten komen dankzij een heel intens proces. Hij zal er samen met zijn team van 140 inspecteurs de komende periode voor zorgen dat onze onderwijsinspectie nog meer dan vroeger een partner wordt van onze scholen. Bedankt daarvoor. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1456/1*)

– *De artikelen 1 tot en met 64 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van artikel 3 en artikel 19 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

– **1482 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de wijziging van artikel 3 en artikel 19 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, voor wie de materie iets minder kent: dit ontwerp van decreet met zijn geheimzinnige titel dat een wet wijzigt, gaat over het blokstaarten van trekpaarden, en dat wordt hiermee verboden. Als het blokstaarten wordt gebruikt, zullen deze trekpaarden niet meer mogen deelnemen aan wedstrijden. Gelet op het feit dat het geen nutsdieren meer zijn maar een soort van huisdieren die vaak aan wedstrijden deelnemen, is dit de sleutel, minister, die u gevonden hebt om hieromtrent een regeling te treffen.

Mijn fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren. Het is opnieuw een stapje vooruit op de lange weg die we met ons allen afleggen inzake dierenwelzijn.

Het blokstaarten van trekpaarden is niet even het haar bijknippen, dat is de amputatie van een lichaamsdeel. Dit is dan ook een belangrijke stap, minister. We willen het ontwerp graag steunen. We zouden graag willen dat u deze voorzichtige weg richting landbouw in de toekomst verder volgt, door een aantal belangrijke maatregelen te nemen inzake landbouwdieren, een punt waarover we ook deze middag al gediscussieerd hebben en ook in de voorbije weken en maanden.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Dit ontwerp van decreet maakt een einde aan het amputeren van lichaamsdelen van dieren om een of andere folkloristische reden. Het gaat verder dan het blokstaarten alleen, mijnheer Caron, het betreft ook het couperen van de oren of de staart van honden. Het is breder dan dat, maar het is wel een feit dat het blokstaarten een groot probleem vormde. Er was namelijk een uitzondering in de wetgeving, de staart van de paarden mocht enkel nog om medische redenen worden gecoupeerd.

In de praktijk bleek dan dat 99 procent van die dieren blijkbaar een probleem had. Het probleem was dat achteraf niet kon worden gecontroleerd of daar redenen toe waren. Nu is er een simpele oplossing. De dieren mogen gewoon niet meer deelnemen aan wedstrijden. Volgens mij is dit een zeer slimme manier om dit tot een einde te brengen en de achterpoort te sluiten.

Er is voorzien in een overgangperiode. De paarden die vandaag al leven, mogen nog wel aan de wedstrijden deelnemen. Dat lijkt me een zeer goede beslissing. Anders zouden die paarden nutteloos worden voor die tentoonstellingen en bestaat het risico dat ze zouden worden geëuthanaseerd. Ook daar is in dit ontwerp van decreet gedacht.

Ik ben blij dat hier aandacht voor is. We bewijzen nogmaals dat we in Vlaanderen inzake dierenwelzijn een voortrekkersrol spelen. Dierenwelzijn staat boven tradities, gebruik, geloof of folklore en geldt voor iedereen. Ik ben blij dat we in Vlaanderen het voortouw nemen.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, normaal gezien zou mevrouw De Vroe nu het woord nemen, maar ze heeft mij om gezondheidsredenen gevraagd om hier te spreken.

Als we decreten maken, is het natuurlijk de bedoeling dat de bepalingen correct worden uitgevoerd en nageleefd. Dit blijkt nu niet het geval te zijn, en dat is de reden waarom we vandaag over het voorliggend ontwerp van decreet zullen goedkeuren. Het blokstaarten is al sinds het begin van deze eeuw verboden. Daar

hebben we geen probleem mee. We hebben al evenmin een probleem met de uitzondering om dit wel toe te staan indien er medische redenen zijn. We hebben echter wel een probleem met het misbruik van die uitzondering. We hebben dan ook begrip voor de maatregelen die de minister nu voorstelt om geblokstaarte paarden uit te sluiten van deelname aan wedstrijden, keuringen en tentoonstellingen.

Het enige wat we jammer vinden, is dat sluitende bewijzen ontbreken over de schaal waarop dit misbruik zou gebeuren. Het mag immers niet de bedoeling zijn een beroepsgroep in een verdacht of negatief daglicht te plaatsen of paardenhouders te brandmerken als mensen die niets om het welzijn van hun dieren geven. Wij stellen ons de vraag hoe groot het misbruik is en om hoeveel dierenartsen het gaat. Om die reden blijven we met betrekking tot dit ontwerp van decreet met een onvoldaan gevoel zitten, niet vanwege het objectief, maar vooral vanwege de argumentatie en het gebrek aan een sluitende bewijsvoering.

In die optiek hebben we ook begrip voor het standpunt van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV), die zich kritisch toont ten aanzien van de maatregelen die in dit ontwerp van decreet worden voorgesteld. In de plaats daarvan pleiten we voor een aanpak van het handhavingsprobleem, aangevuld met een sensibiliseringscampagne. Zelfs na de goedkeuring van dit ontwerp van decreet wordt het beleid niet ontslagen van de handhaving van het blokstaartverbod.

Minister, zult u er in de toekomst sterker op laten toezien dat de uitzonderingsbepaling niet wordt misbruikt? Zult u gevolg geven aan de vraag van de SALV om een sensibiliseringscampagne op poten te zetten? Wat zal gebeuren met de paarden die werkelijk om medische redenen worden geblokstaart? Zij worden door dit ontwerp van decreet de facto mee gestraft. De Raad van State heeft zich niet akkoord verklaard met de retroactiviteit waarmee dit ontwerp van decreet zou ingaan. Waarom hebt u ervoor geopteerd daar geen gevolg aan te geven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, ik zal met die laatste opmerking beginnen. Wat de inwerkingtreding betreft, is wel degelijk gevolg gegeven aan de opmerking van de Raad van State.

Mijnheer Vanderjeugd, u hebt verklaard dat de enige onvolkomenheid erin bestaat dat we niet exact kunnen bepalen hoe groot het probleem is en hoeveel overtredingen plaatsvinden. Ik nodig u uit om u vandaag gewoon eens te vergewissen van de toestand van de dieren tijdens een tentoonstelling of een wedstrijd. Er is nu al een wettelijk verbod op het blokstaarten. De enige uitzondering is om medische gronden. De wetenschap stelt zeer duidelijk dat eigenlijk slechts 3 procent van de trekpaarden voor een dergelijke medische uitzondering in aanmerking komt. Tijdens de wedstrijden en de tentoonstellingen zelf stellen we echter vast dat bijna 100 procent van de dieren is geblokstaart. Dat lijkt me afdoende als bewijsmateriaal.

We kunnen inderdaad niet exact becijferen hoeveel misbruiken er zijn. Maar er zijn wel verdomd veel misbruiken gewoon empirisch vast te stellen. Dat is voor ons genoeg om op te treden en om de mazen in het net te sluiten. Dat maakt dat, na de goedkeuring en de publicatie van dit ontwerp van decreet in het Staatsblad, de dieren die nadien nog worden geblokstaart, niet meer kunnen deelnemen aan wedstrijden en tentoonstellingen. Dat is het doel.

Het gaat trouwens niet alleen over trekpaarden. Ook bij honden gebeurt dat regelmatig. Ook bij honden zijn er blijkbaar mensen die zeggen dat ze die dieren graag zien, maar enkel als er bepaalde lichaamsdelen worden geamputeerd. Daar

willen wij echt komaf mee maken. Wij zien dieren altijd graag, in welke omstandigheden dan ook.

Ik prijs mij gelukkig dat wij in dezen opnieuw een steentje hebben verlegd op onze mars naar meer dierenwelzijn. We geven hier trouwens ook een antwoord op het verwijt dat ons werd gemaakt in de discussie over het onverdoofd slachten. Men zei toen dat dat enkel was gericht op bepaalde religieuze gemeenschappen, dat wij enkel wilden ageren tegen bepaalde religieuze tradities. Wel, hier pakken we een Vlaamse traditie aan. En ik kan ervan meespreken, want het gaat om een Vlaamse traditie in mijn eigen achtertuin, in de Zennevallei, in het Pajottenland. Daar stel je nog veel te veel in de weides vast dat trekpaarden geblokstaart zijn. Wel, wij nemen afscheid van die Vlaamse traditie. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1482/2)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten

– **1484 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1484/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Freya Saeys, Lies Jans, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Cindy Franssen en Danielle Godderis-T'Jonck houdende de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van artikel 8 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters, wat betreft de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders)

– 1442 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Freya Saeys, Lies Jans, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Cindy Franssen en Danielle Godderis-T'Jonck houdende de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders, waarvan het opschrift door de commissie werd gewijzigd als volgt: "voorstel van decreet houdende wijziging van artikel 8 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters, wat betreft de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders".

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): In zijn antwoord op mijn schriftelijke vraag stelde minister Vandeuren dat een tienermoeder die minderjarig of niet ontvoegd is, geen contract kan afsluiten met een kinderopvanglocatie. De grootouders kunnen dit wel, wat er natuurlijk toe leidt dat het inkomen van de ouders wordt genomen voor de bepaling van het inkomenstarief. Deze regeling maakt dat de ouderbijdrage voor dit kind toch nog een belangrijke belasting kan vormen voor dat gezin.

We weten dat tienerzwangerschappen vaak ongepland zijn. Het brengt de tienermoeder in een kwetsbare situatie. Maar het brengt de ouders van de tienermoeder ook financieel onder druk, want zij staan in voor de opvoeding van hun tienerdochter én voor de kosten van hun kleinkind.

Vanuit de meerderheid denken we dat de toekenning van het laagst mogelijke tarief tot aan de meerderjarigheid de financiële druk op dit gezin kan verlichten. Op die manier vrijwaren we de kansen van de baby doordat we de kinderopvang betaalbaarder maken en laten we de tienermoeder toe om verder school te lopen, een diploma middelbaar onderwijs te halen en zo haar kansen in het verdere leven te verbeteren.

We hebben in de commissie een debat gehad over de grens van de meerderjarigheid. Dat is een scherpe grens. Wij zijn ons daarvan bewust. Maar dit is een belangrijke eerste stap. Wij kennen automatisch het laagst mogelijke tarief voor kinderopvang toe aan tienermoeders jonger dan 18 jaar. We zullen de komende jaren evalueren hoe een en ander loopt.

Bij de groep van 18-plussers is de situatie heel verschillend. Er kan samenwonen zijn met een oudere partner, men kan zelfstandig gaan wonen en een leefloon

aanvragen. De variaties van situatie tot situatie zijn te groot om in de huidige situatie over te gaan tot automatische toekenning van het laagst mogelijke tarief.

Vanaf 18 jaar wordt een tienermoeder trouwens ook niet aan haar lot overgelaten. Vanaf 18 jaar kan de betrokkene zelf een overeenkomst sluiten en kan bij het OCMW een verlaagd tarief worden aangevraagd. Op dat moment zal het OCMW zijn rol spelen en de persoonlijke situatie van elke tienermoeder in overweging nemen bij het toekennen van een verlaagd tarief.

Ik dank alvast de collega's voor het steunen van dit voorstel van decreet. (*Applaus bij Open Vid*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Voorzitter, collega's, we hebben dit voorstel van decreet mee ondersteund omdat we het belangrijk vinden dat er een extra bescherming wordt ingebouwd voor een doorgaans erg kwetsbare groep. Een zwangerschap op jonge leeftijd kan maar moet geen hypotheek leggen op de rest van het leven, niet van het kind maar ook niet van de moeder. Daarom is het ook goed dat wij door kinderopvang aan te bieden aan het laagste tarief, alvast een belemmering voor de tienermoeders ontmijnen. Ze krijgen namelijk de mogelijkheid om hun opleiding verder af te werken of op te starten. De financiële belasting wordt zo tot een minimum herleid wat de kansen voor een tienermoeder om zich verder te ontwikkelen en een goede positie in te nemen in onze samenleving, alleen maar kan verhogen.

Daarom zullen wij dit voorstel van decreet dan ook met plezier mee ondersteunen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De collega's hebben het al gezegd: minderjarige tienermoeders vormen vaak een zeer kwetsbare groep, een beperkte maar kwetsbare groep. Ze zijn ook nog leerplichtig en het is heel belangrijk dat we hen ondersteunen in het verder afmaken van hun schoolloopbaan.

Vandaag wordt het tarief kinderopvang berekend op het inkomen van de grootouders die vaak al mee instaan voor de opvang en de opvoeding van die kleinkinderen. We denken dat het inderdaad zeer billijk is dat deze categorie zeer kwetsbare tienermoeders het laagste tarief kinderopvang betaalt. We voeren hiermee een groep toe aan de pleegouders die we destijds met het decreet Pleegzorg al hebben ingeschreven voor het laagste tarief.

Wij onderschrijven dit voorstel van decreet met veel overtuiging.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): We hebben hier inderdaad in de commissie over gesproken. Er waren een aantal zaken onduidelijk en er zijn een aantal amendementen ingediend. We hebben kunnen discussiëren over de grens van 18 jaar en of het niet beter was om meisjes die ook nog naar school gaan na hun 18 jaar en een kindje hebben, ook onder die doelgroep te laten vallen zonder de omweg van het OCMW. Het sluit ook een beetje aan bij de kritiek die we vanuit de oppositie hadden dat de omweg via het OCMW om een verlaagd tarief te krijgen, voor alle groepen eigenlijk jammer is. Wij willen de invoering van het laagste tarief zonder de omweg via het OCMW.

Ik denk wel dat er vandaag een belangrijk voorstel van decreet op tafel ligt. Het is de verdienste van mevrouw Saeys om deze doelgroep in de kijker te zetten en

om ervoor te zorgen dat jonge tienermoeders zo min mogelijk drempels hebben. Ze zullen altijd wel drempels ervaren, maar deze drempel is alvast weggewerkt.

Groen zal dus dit voorstel van decreet ook steunen. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Het is belangrijk dat de collega's van de meerderheid hebben gezegd, naar aanleiding van de discussie in de commissie over onder meer de grens van de minderjarigheid – er zijn ook moeders boven 18 die problemen kunnen hebben en naar het OCMW moeten gaan – dat het over een eerste stap gaat en dat we nog verdere stappen moeten zetten.

Omdat het een goede eerste stap is om voor minderjarige tienermoeders kinderopvang aan het laagste tarief te geven, hebben wij in de commissie ook onze steun verleend, wetende dat het een eerste stap is en dat er nog verdere stappen moeten volgen ter verbetering van het stelsel.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1442/3*)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Andries Gryffroy, Dirk de Kort en Marc Hendrickx houdende wijziging van artikel 97 van de Vlaamse Wooncode, wat het stimuleren van hernieuwbare energie betreft – 1458 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Andries Gryffroy, Dirk de Kort en Marc Hendrickx houdende wijziging van artikel 97 van de Vlaamse Wooncode, wat het stimuleren van hernieuwbare energie betreft.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Collega's, met dit voorstel van decreet maken we het mogelijk dat voortaan ook op sociale woningen zonnepanelen kunnen worden geplaatst. We bieden sociale huisvestingsmaatschappijen de kans om zonnepanelen op hun woonpatrimonium te plaatsen en zorgen er tegelijk voor dat wonen voor sociale huurders flink goedkoper wordt. Vandaag laat de regelgeving enkel toe om kosten aan sociale huurders aan te rekenen die overeenstemmen met reële uitgaven. Een energiebesparing is geen reële uitgave. Met dit voorstel kunnen we

voortaan een stuk van die energiebesparing als gevolg van zonnepanelen, wel aanwenden om die zonnepanelen op sociale woningen te financieren.

Een deel van de energiebesparing komt toe aan de huurder, wat zorgt voor een lagere loonkost. De huisvestingsmaatschappij krijgt de mogelijkheid een periodieke vergoeding aan te rekenen aan de huurder voor de zonnepanelen, die evenwel gespreid is over de vermoedelijke levensduur van de zonnepanelen, een levensduur die beduidend langer is dan de terugverdientijd ervan. Net dat maakt het mogelijk om een flink stuk van de energiebesparing te laten toekomen aan de huurder zelf, waardoor wonen voor die huurder binnenkort goedkoper wordt dan vandaag.

Ik wil nog eens benadrukken na de bespreking in de commissie, dat de vergoeding nooit meer kan bedragen dan het werkelijke voordeel dat de huurder in diezelfde periode heeft genoten. Het werkelijke voordeel is de uitgespaarde energie, die wordt berekend op basis van de geproduceerde energie van de installatie. Dat werkelijke voordeel zal worden berekend op een normaal verbruik in functie van het type woning waarop de installatie gelegd wordt.

Bovendien is in het voorstel ook opgenomen dat de periodieke vergoeding nooit meer mag bedragen dan de som van de jaarlijkse lineaire afschrijving van de investering over de verwachte levensduur van de installatie, die gemakkelijk 20 tot 25 jaar kan bedragen, en de jaarlijkse financierings-, beheers-, onderhouds- en herstellingskosten. Tegelijk is de verwachte terugverdientijd minder dan tien jaar. Dan spreekt het voor zich dat er een substantieel voordeel zal zijn voor de huurder in de totale woonkost en dat er geen sprake zal zijn van een stijging van de huur, wel integendeel, er zal een betekenisvolle daling van de woonkost zijn voor de sociale huurder.

Dit voorstel van decreet is geheel in lijn met de resolutie betreffende de implementatie van een constante woonkostenbenadering voor sociale huurwoningen, die kamerbreed werd aangenomen door het Vlaams Parlement op 8 maart 2017. Het is daarom, collega's, dat ik u allen durf op te roepen om dit voorstel te steunen en mee goed te keuren. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, collega's, vanuit onze fractie zijn we overtuigd dat dit voorstel van decreet ervoor zal zorgen dat investeringen in hernieuwbare energie een win-winsituatie zal creëren voor sociale huurders en ook voor de sociale huisvestingsmaatschappijen. Sociale huurders zullen een lagere energiefactuur krijgen, terwijl de sociale verhuurders hun patrimonium kunnen uitrusten met hernieuwbare energie.

Collega's, deze week ontving ik van Vlaams minister van Wonen Homans de cijfers over de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds die aangewend worden voor sociale huisvesting. In 2017 hebben de sociale huisvestingsmaatschappijen zeer intensief gebruik gemaakt van die financiële middelen uit het Klimaatfonds. Vorig jaar werden 8850 sociale woningen energetisch opgewaardeerd, en dit voor een budget van 39,5 miljoen euro. We zijn ervan overtuigd dat de combinatie van de middelen uit het Klimaatfonds, de premies rationeel energiegebruik en dit voorstel van decreet ervoor zal zorgen dat sociale woningen energie-efficiënte woningen zullen worden.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Voorzitter, de vorige sprekers hebben het eigenlijk al heel goed verwoord. Het is een heel belangrijk voorstel van decreet omdat het een win-winsituatie is voor de sociale huurder zelf en voor de

maatschappij die zal investeren. Het is belangrijk dat op grote gebouwen efficiëntiewinsten kunnen worden geboekt om hernieuwbare energie te lanceren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1458/4)*

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Paul Van Miert, Dirk de Kort en Lies Jans houdende wijziging van het decreet van 8 juli 2016 houdende invoering van een regelluw kader in functie van de proefprojecten basisbereikbaarheid – 1493 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Paul Van Miert, Dirk de Kort en Lies Jans houdende wijziging van het decreet van 8 juli 2016 houdende invoering van een regelluw kader in functie van de proefprojecten basisbereikbaarheid.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Dit is een heel kort voorstel van decreet, dat het decreet van 8 juli 2016 wijzigt houdende invoering van een regelluw kader in functie van de proefprojecten basisbereikbaarheid. In het oorspronkelijke decreet stond dat de looptijd beperkt is tot 31 maart 2018, maar de proefprojecten zijn nog lopende en niet ver genoeg gevorderd om definitieve conclusies te trekken en tot de uitrol van basisbereikbaarheid in andere vervoersregio's over te gaan. Dit korte voorstel van decreet dient om de periode voor het regelluw kader met een jaar te verlengen, tot 31 maart 2019. Dit wordt dus met maximaal een jaar verlengd.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Hierover is in de commissie voldoende gedebatteerd, maar ik wil aankondigen dat mijn fractie zich zal onthouden bij de stemming over dit voorstel van decreet.

We hebben principieel geen probleem met het uittesten van nieuwe vervoersconcepten, maar wel met het feit dat het voorstel van decreet extreem kort is, terwijl het toch over een belangrijke aangelegenheid gaat. Ik heb het verslag van de gedachtewisseling over de stand van zaken in die proefregio's nagelezen en heb er onvoldoende argumentatie in gevonden om hier meteen een jaar verlenging te vragen. Dat is een verlenging die loopt tot vlak voor de verkiezingen,

wat ons bezorgd maakt over de timing van de evaluatie, een goede evaluatie die moet gebeuren. De nieuwe regelgeving moet dan nog worden omgezet in de praktijk. Het is geen vertrouwenwekkende manier van handelen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1493/1)*

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VERSLAG VAN DE VERZOEKSCRIFTEN over een onderzoek naar machtsmisbruik in en de werking van centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), Jongerenwelzijn en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) – 1507 (2017-2018) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over de verzoekschriften over een onderzoek naar machtsmisbruik in en de werking van centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), Jongerenwelzijn en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH).

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? *(Instemming)*

Ik zal de verzoekers hiervan in kennis stellen.

ONTWERP VAN DECREET betreffende onderwijsinspectie 2.0 – 1456 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van artikel 3 en artikel 19 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren
– 1482 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

- 95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 94 leden hebben ja geantwoord;
- 1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Reden voor onthouding?

De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, ik heb niet 'neen' gestemd, omdat ik zeventien jaar geleden die wet heb goedgekeurd in de Kamer. Ik probeer consequent te zijn. Ik heb niet 'ja' gestemd, omdat ik toch een paar bemerkingen heb die ik wil zien acteren.

Wat wil men hier in feite doen? Het Vlaams Parlement, alleen voor Vlaanderen, keurt een decreet goed waarbij het diegenen die om geneeskundige redenen een paard zouden blokstaarten, verdacht maakt. Ik vind het heel belangrijk dat men dierenartsen – het zijn gewoonlijk dierenartsen, die dat mogen beslissen als medische ingreep – in zekere mate verdacht maakt. Ik zou dat misschien niet luidop mogen zeggen, maar de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV), die toch een van onze belangrijkste raadgevende organen is, deelt die mening.

Ten tweede werd de inwerkingtreding van het decreet met retroactiviteit door de Raad van State als niet aanvaardbaar geacht. Deze assemblee heeft daar ook geen rekening mee gehouden.

Het zijn die twee van de vele argumenten, voorzitter, die mij in gewetensvolle overtuiging hebben gebracht tot een onthouding bij de stemming over dit ontwerp van decreet.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik vind het jammer dat de heer De Croo zich niet in het debat gemengd heeft, eerlijk gezegd.

De voorzitter: Mijnheer Engelbosch, als u nog één keer zo'n verklaring aflegt, laat ik u niet meer meestemmen. *(Gelach)*

Alleen als u zich onthoudt, mag u het woord nemen naar aanleiding van de stemming.

Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, indien de regel zou zijn dat we alleen maar het woord mogen nemen over zaken die in de commissie behandeld zijn, dan moet je het aantal commissies vermenigvuldigen, vergroten en andere. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Is iedereen zijn ding kwijt? Het is de heer De Croo zijn goed recht om zich te onthouden en daarover het woord te nemen.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten
– 1484 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

- 97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 95 leden hebben ja geantwoord;
- 2 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Freya Saeys, Lies Jans, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Cindy Franssen en Danielle Godderis-T'Jonck houdende de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders (opschrift gewijzigd door de commissie: ... houdende wijziging van artikel 8 van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters, wat betreft de invoering van het laagste tarief van de ouderbijdrage voor kinderopvang voor kinderen van minderjarige tienermoeders)
– 1442 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

- 102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Karin Brouwers, Marino Keulen, Paul Van Miert, Dirk de Kort en Lies Jans houdende wijziging van het decreet van 8 juli 2016 houdende invoering van een regelluw kader in functie van de proefprojecten basisbereikbaarheid – 1493 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Björn Anseeuw, Valerie Taeldeman, Mercedes Van Volcem, Andries Gryffroy, Dirk de Kort en Marc Hendrickx houdende wijziging van artikel 97 van de Vlaamse Wooncode, wat het stimuleren van hernieuwbare energie betreft – 1458 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

MOTIE van Stefaan Sintobin tot besluit van de op 28 februari 2018 door Stefaan Sintobin in commissie gehouden interpellatie over de reactie van de Vlaamse Regering op de resultaten van de nieuwe studie betreffende de kostprijs van de keuzes in de visienota over het interfederale Energiepact – 1503 (2017-2018) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
2 leden hebben ja geantwoord;
98 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, op woensdag 21 maart 2018 ontvangen wij de heer Xavier Bettel, eerste minister van het Groothertogdom Luxemburg, in het Vlaams Parlement.

Hij zal bij die gelegenheid om 14.45 uur de plenaire vergadering toespreken.

De actuele vragen – slechts één vraag per fractie – en de andere agendapunten zullen worden behandeld aansluitend op het bezoek.

Graag doe ik een warme oproep tot alle Vlaamse volksvertegenwoordigers en alle Vlaamse ministers om de plenaire vergadering van woensdag 21 maart 2018 vanaf 14.45 uur bij te wonen.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, de heer Joris Poschet is vandaag jarig.
(Applaus)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 21 maart 2018 om 14.45 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 17.54 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Robrecht Bothuyne, Rik Daems, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester, Martine Fournier, Freya Van den Bossche: ambtsverplichtingen;

Grete Remen: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Danielle Godderis-T'Jonck, Yamila Idrissi, Nadia Sminate, Karim Van Overmeire: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Lionel Bajart, Tom Van Grieken

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse,

Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:**JA-stemmen:**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Herman De Croo

Stemming nr.3:**JA-stemmen:**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache,

Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Ortwin Depoortere, Stefaan Sintobin

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Tinne Rombouts, Axel

Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Ann Soete, Bart Somers, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Ortwin Depoortere, Stefaan Sintobin

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen,

Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants